

CROATIAN FRANCISCAN
HERALD

Vol 36 / Issue 4 / December 2021

HRVATSKI FRANJEVAČKI
VJESNIK

SRETAN BOŽIĆ!

Merry Christmas!

3. Str.
UVODNIK

4-5. str
FRANJEVAČKA ZAJEDNICA VIJESTI

6. Str.
IŠČEKUJUĆI SPASITELJA/AWAITING THE SAVIOR
fra Stipe Renić - Advent
fra Robert Kavelj - Božić/Christmas

12. Str.
SJEĆANJE NA BOŽIĆE NEKADA
fra Veselko Kvesić: Svi moji Božići

18. Str.
HRVATSKI SVECI I BLAŽENICI
fra Lovro Šimić: Bl. Serafin Glasnović

20. Str.
GODINA SV. JOSIPA/YEAR OF ST. JOSEPH
fra Dragan Bolčić: Sveti Josipe, jesi se ti cjepio?

24. Str.
PREPORUČAMO
fra Jozo Grbeš: Dvije knjige o hrvatskim franjevcima u Americi i Kanadi

26. Str.
IZ POVIJESTI NAŠE SLAVNE
fra Antonio Petric: Hrvatsko proljeće i hercegovački franjevci

NAŠE ŽUPE / OUR PARISHES

28. str. - Sv. Jeronim/St. Jerome Chicago
30. str. - Srce Isusovo/Sacred Heart Chicago
32. str. - Sv. Ćiril i Metod/New York City
34. str. - Srce Isusovo/Sacred Heart Milwaukee
35. str. - Sv. Josip/St. Joseph St. Louis
36. str. - Bl. Stepinac Chicago
38. str. - Sv. Nikola Tavelić Montreal
40. str. - Kraljica Mira/Queen of Peace Norval
41. str. - Sv. Leopold London
42. str. - Gospa od Puta/O. L. of the Highways, S. S. Marie

44. Str.
JEZIK NAŠ SVAGDAŠNJI
fra Slavko Anđelić

46. Str.
UREDNIKOVA KOLUMNA
fra Antonio Musa: O budnosti/On vigilance

Posjetite nas na:

www.crofranciscans.com

www.dijaspora.hr

Hvala što putujete s nama!

IMPRESSUM

Franjevački Vjesnik / Franciscan Herald

Službeni list Hrvatskih franjevaca u Americi i Kanadi / Official newsletter of Croatian Franciscans in North America

Uredničko vijeće / Editorial board:
fra Jozo Grbeš (kustos) fra Marko Puljic (Norval), fra Lawrence Frankovich (West Allis), fra Stipe Renić (Montreal), fra Antonio Musa (Chicago)

Redaktura: fra Slavko Anđelić
Prijevodi na engleski: Duško Čondić
Uređuje: fra Antonio Musa
Odgovara: fra Jozo Grbeš

Adresa uredništva / Address
4848 S Ellis Ave
Chicago, IL, 60615
United States of America

Naslovnica: NeONBRAND (Unsplash)
Godina 36 / broj 4 / Prosinac 2021

Mi, franjevci kustodije sv. Obitelji, pozvani smo od Gospodina na življenje svoga kršćanskog poziva u franjevačkom bratstvu, jednostavnosti i duhu molitve. Svoju franjevačku karizmu živimo s hrvatskim iseljenicima, njihovim potomcima i svima drugima, s kojima smo povezani po velikodušnosti Božjoj.

To činimo, na poseban način, župnim pastoralom, tiskanom riječi, odgojnim programima, evangelizacijom i drugim oblicima služenja koji su u skladu s našim pozivom. Hodočastimo s drugima prema vječnoj domovini, u kojoj će u potpunosti biti uspostavljeno Božje kraljevstvo.

RIJEČ KUSTOSA / A MESSAGE FROM OUR CUSTOS

Piše: fra Jozo Grbeš, ofm

Dear Readers!

Dragi čitatelji!

Svijet je drugačiji i po načinu na koji ga mi vidimo. Previše je pogleda, previše perspektiva i previše pozornosti krivim stvarima. Ali postoji jedan način gledanja, onaj koji se razlikuje od svih ostalih: svijet vidjeti snagom vjere u Krista. Tada vidimo ono što sretne, žalosne, zbunjene ili ravnodušne oči ne mogu vidjeti. Kada svijet vidimo očima vjere, onda razumijemo i prestajemo biti suci ovoga svijeta. Onda će oči vjere, dobro vidjevši, pomoći ovom svijetu otvoriti se snazi istine.

Vrijeme Adventa, Božića i novog početka, vrijeme je kada gledamo život očima vjere, snage koja nema kraja. Tekstovi ovog Vjesnika neka nam budu povod dobrom gledanju svijeta i života u vrijeme kada zbunjenost brzo hodi stazama svijeta.

The world is different in the way we see it. There are too many views, too many perspectives and too much attention given to the wrong things. But, there is one way of looking, one that is different from all others: to see the world by the power of faith in Christ. Then we see what happy, sad, confused or indifferent eyes cannot see. When we see the world through the eyes of faith, then we understand and cease to be judges of this world. Then the eyes of faith, seeing well, will help this world to open itself to the power of truth.

The time of Advent, Christmas and a New Year is the time when we look at life through the eyes of faith that gives strength which has no end. Let the texts of this Vjesnik/Herald be an occasion for us to have a positive view of the world and life at a time when confusion is on a fast track throughout the world.

U samo 5 koraka dojavite nam tko je preminuo u hrvatskoj dijaspori

Besplatno je i brzo!

Dovidenja, a ne zbogom

4 NOVIH ĐAKONA ZA NAŠU PROVINCIJU HERCEGOVAČIH FRANJEVACA

4 new deacons ordained for our Franciscan Province

Po posvetnoj molitvi i polaganju ruku mons. Petra Palića, mostarsko-duvanjskog biskupa, tijekom misnog slavlja u katedrali Marije Majke Crkve u Mostaru, u subotu 30. listopada 2021., s početkom u 11 sati, sveti red đakonata uz jednog biskupijskog kandidata don Nikše Pavlovića primili su i četvorica kandidata Hercegovačke franjevačke provincije:

fra Franjo Ćorić,
fra Ivan Hrkać,
fra Franjo Markić i
fra Ivan Slišković.

U koncelebraciji s biskupom bili su fra Miljenko Šteko, provincijal, generalni vikar don Nikola Menalo i svećenici koji su mogli prisustvovati svetoj misi. Nakon čitanja Evanđelja prozvani su kandidati za sveti red. Biskup Petar je ređenima uputio prigodnu homiliju.

Nakon homilije uslijedili su upiti ređenima i litanije Svih Svetih. Đakoni su molili litanije prostirući se na pod. Slijedila je blagoslovna molitva i polaganje ruku. Nakon obreda ređenja, župnici su pomogli ređenima u oblačenju đakonske odore – dalmatike. Zatim su primili evanđelistar – knjigu Evanđelja, i potom pristupili oltaru prinoseći darove za euharistijsku službu.

Na kraju svetog misnog slavlja provincijal fra Miljenko je zahvalio biskupu Petru na činu ređenja. Izraze radosti i čestitanja uputio je obiteljima novih đakona, ređenima i svima koji su ih pratili na putu do oltara.

Ova naša braća svećenicima će postati u ljeto 2022. godine te će nakon mladih misa dobiti i prve svećeničke zadaće. Nadamo se da će u budućnosti neki od njih doći služiti i naš narod u Sjevernoj Americi.

Pozivamo vas da nastavite moliti za duhovna zvanja u našim obiteljima i u našim župama te na osobit način u našim župama u Kustodiji. (Miriam/Herald)

Last October our Franciscan community was blessed with 4 new deacons ordained in Mostar by the local bishop Msgr. Petar Palić. Our new deacons are: fra Franjo Ćorić, fra Ivan Hrkać, fra Franjo Markić and fra Ivan Slišković.

Mass of ordination was celebrated in cathedral in Mostar in presence of many priests, including our provincial minister fra Miljenko Šteko, vicar General Fr. Nikola Menalo and many others priests. Families of the new deacon were also in attendance. We give thanks to the Lord for these new servants in his vineyard. They will be ordained priests next summer and we hope that in the future some of them will come to serve at our parishes in North America.

*Štovateljima svetog Ante i darovateljima za Dušni Dan!
Od svega srca HVALA!*

*Neka vam Gospodin i sveti Ante uzvrate stostruko,
a vašim pokojnima daruje vječni život.*

*Mir i radost u Gospodinu u ime samostana svetog Ante
i vaših hrvatskih franjevaca.*

fra Josip Nenad Galić, gvardijan   Ć

SVJESNO IŠČEKIVANJE BOŽIĆA

PIŠE: fra Stipe Renić

božićnog ugođaja općenito. Druga je stvarnost tjeskoba oko čišćenja, pripremanja i kuhanja koje se mora obaviti, zbog ugošćavanja rodbine i osjećaja da ovaj Božić neće biti tako dobar kao što su bili oni iz našeg djetinjstva.

U duhovnome smislu, svi se susrećemo s takvim osjećajima. Molimo se, Bogu upućujemo svoje molbe čekajući da nam on odgovori. Ponekad smo uzbuđeni zbog onoga što bi nam Bog mogao dati. Ali upravo to razdoblje čekanja na Božji odgovor može za nas biti najteže. Sv. Augustin nam može pomoći u tome: „Ako se čini da Bog sporo reagira, to je zato što priprema bolji dar. Neće nas zaboraviti. Bog uskraćuje ono za što još niste spremni. On želi da imate živu želju za njegovim najvećim darovima. Sve to znači, moli uvijek i ne kloni duhom.“

Dvije su pouke koje možemo usvojiti od sv. Augustina. Prva je da čekanje nije nešto čega se trebamo bojati. U ovom vremenu kada nam Google može odmah dati odgovor na bilo kakvo pitanje, kada na svom pametnom telefonu možemo stupiti u video vezu s osobom koja se nalazi na drugom kraju svijeta, čekanje je postalo smetnja, prava neugodnost. Ono što u tome gubimo jest svijest da je, u nekom smislu, čekanje oblik patnje. Kao vjernici kršćani, pozvani smo sjediniti svoje patnje s Kristom, ma koliko te patnje izgledale neznatne. Čekate na semaforu? Ne uzimajte telefon. Umjesto toga, budite zahvalni za taj trenutak, uključite glazbu i svakako zahvalite Bogu što vam je dao još jedan dan. Druga pouka je da mi nemamo kontrolu u svojim rukama - ona se nalazi u Božjoj ruci. Unatoč svim našim naporima da ga uklonimo, znamo da je čekanje sastavan i neizbježan dio života. Kao što kaže sv. Augustin, Bog nas neće zaboraviti niti će nas iznevjeriti. On želi da u nama poraste čežnja za njegovim darovima, a ponekad, da bi se ta želja ostvarila, to znači da moramo čekati. Čekanje ponekad može biti teško. Ipak, ako dublje doživimo neugodnost čekanja onda se možemo još više radovati ispunjenju tih svojih želja.

Čekajmo u nadi

U iskustvo čekanja je uključena i nada da ostvarenje ili ispunjenje naših očekivanja uskoro dolazi. Ponekad znamo kada će se dogoditi to što čekamo: kada će stići paket koji smo naručili na Amazonu ili kada bi se trebalo

Nije lako strpljivo čekati. Mi ne volimo čekati, ni za što: bilo da čekamo zeleno svjetlo na semaforu, da čekamo u redu u trgovini ili da prođe reklama te da se nastavi video na YouTube-u. Mnogi od nas imaju potrebu da nešto rade dok čekaju. Nije nam dovoljno samo čekati, ništa ne raditi. Čini se da su pametni telefoni najčešća smetnja za mnoge od nas. Umjesto da promatramo svijet oko sebe dok čekamo, mi okrećemo oči prema dolje. Umjesto da porazgovaramo s osobom pored sebe, mi pregledavamo objave na Facebooku ili Instagramu. Vrijeme došašća je izvrsno vrijeme da se podsjetimo što znači čekati i što je još važnije - kako dobro čekati?

Čekajmo strpljivo

Došašće je vrijeme čekanja. Ulazeći u blagdansku gužvu, nestrpljivo odbrojavamo dane do Božića. Ti su dani obično ispunjeni pripremanjima za nadolazeće blagdane. Dva su načina kako obično pristupamo ovom razdoblju priprema koje bi se moglo nazvati i razdobljem čekanja. Jedan je s uzbuđenjem i željom da sve prođe dobro: osjećamo uzbuđenje zbog mogućeg posjeta prijatelja, uzbuđenje roditelja što će na božićno jutro vidjeti radosna lica svoje djece i uzbuđenje zbog božićnog ugođaja općenito. Drugi je stvarnost: tjeskoba oko čišćenja, pripremanja i kuhanja koje se mora obaviti, zbog

roditeljima koje brižno očekujemo. No, ponekad nadu položamo u nešto što je potpuno nepoznato: ne znamo kakvi će biti rezultati liječničkog pregleda ili hoćemo li dobiti posao za koji smo predali zahtjev. Svakodnevno, dosadno čekanje kroz koje svi prolazimo nije uvijek lako izdržati. Ponekad ostanemo razočarani ili povrijeđeni. Međutim, kao vjernici kršćani, mi čekamo nešto veće od onoga što možemo zamisliti. Mi znamo da naše čekanje nije uzaludno. Došašće je snažan podsjetnik na to jer se iz tjedna u tjedan približavamo sigurnom dolasku Božića - rođenju Spasitelja Isusa Krista.

Mi čekamo dolazak Isusa Krista na vrlo konkretan način. Mi ga svake nedjelje susrećemo na sv. misi u euharistiji, ali ga ipak i dalje još čekamo. I apostoli su Isusa čekali. Tri godine su ga pratili i slušali. Nakon njegove muke i smrti susreli su ga kao uskrslog Gospodina. Nakon što je uzašao na nebo oni su u nadi iščekivali njegov slavni ponovni dolazak. Njihova nadu u Isusov povratak je bila mnogo konkretnija, opipljivija od naše danas. Sv. Pavao je u svojoj poslani-

cama mnogo pisao o nadi i čekanju Kristova povratka. U poslanici Rimljanima on kaže: „Ta u nadi smo spašeni! Nada pak koja se vidi nije nada. Jer što tko gleda, kako da se tomu i nada? Nadamo li se pak onomu čega ne gledamo, postojano to iščekujemo.“ (Rim 8,24-25). Ove riječi su danas možda još relevantnije nego što su to bile u njegovo vrijeme. Došašće nas podsjeća da je naša nada u Isusu Kristu, a naša nada nije uzaludna. Nema smisla brinuti se dok čekamo, bilo da je to dok čekamo da dobijemo kavu u Tim Hortonsu ili dok čekamo dolazak našeg Spasitelja. Čekanje ne trebamo promatrati kao na rasipanje dragocjenog vremena kojeg nikada nećemo moći vratiti, već kao priliku da uživamo u sadašnjem trenutku koji nam je Bog dao. Ovaj trenutak trebamo upotrijebiti na najbolji mogući način. Upravo to pokušavamo činiti tijekom došašća.

Čekajmo radosno

U duhu strpljenja i nade proživljavamo vrijeme došašća. Međutim, kako se približavamo Božiću, postoji još jedan duh kojim bismo trebali zra-

čiti. Taj duh je još važniji od nade i strpljenja. Treća nedjelja došašća poznata je kao nedjelja 'Gaudete', što doslovno znači nedjelja 'Radujte se!' U liturgiji je obilježena ružičastom bojom, a zamišljena je kao proslava blizine Gospođinova dolaska. Do treće nedjelje došašća naša kuća je vjerojatno već pripremljena, obroci su isplanirani, pokloni su zamotani... Pitamo se: Što sad? Tada je vrijeme da budemo radosni. Radost je ono što nas nosi kroz sva očekivanja u došašću. To je ono što nas nosi kroz sva očekivanja u životu. Bez obzira koliko teško čekanje može biti, svi imamo nešto veliko čemu se možemo veseliti u našem ponovnom susretu s Kristom. U Ivanovom evanđelju Isus svojim apostolima govori o svojoj nadolazećoj smrti i uskrsnuću: „Tako dakle i vi: sad ste u žalosti, no ja ću vas opet vidjeti; i srce će vam se radovati i radosti vaše nitko vam oteći neće.“ (Iv 16,22). Vjerujem da znamo ostatak priče. Znamo da naše čekanje nije uzalud. Stoga, Isusovo rođenje - Božić ove godine čekajmo dobro, čekajmo svjesno i ne dopustimo da nam dužina čekanja umanjí radost koju Božić donosi među nas.

A COGNIZANT ANTICIPATION OF CHRISTMAS

It is not easy to wait patiently. We do not like to wait - for anything - whether we wait for the green light on a traffic signal, wait in line in a store, or for an advertisement to finish so that we can continue our video on YouTube. Many of us have the habit of doing something while we wait. It is not sufficient that we just wait, and that we do nothing. It seems that Smart Phones are most often a hindrance for many of us. Instead of pondering the world around us while we wait, we turn our eyes down-ward. Instead of conversing with a person near us, we look at the notifications on Facebook, or Instagram. The season of Advent is an excellent time to consider what it means to wait - and what is even more important - how to wait well.

Let us patiently wait

Advent is a time of waiting. Entering the holiday rush, we impatiently count the days to Christmas. Those days are usually filled with preparations for the coming holidays. There are two ways by which we usually approach this time of preparation, days which can also be called days of

waiting. One approach is that of excitement, and the wish that all goes well: we experience a sense of excitement at a possible visit from our friends, the excitement of a parent over the Christmas morning sight of the joy and happy face of our children, and the excitement of Christmas events in general. The second approach to our days of waiting is the onset of reality: the pain of having to clean the house, the preparations and the cooking that has to be done, the task of preparing for hosting relatives, and the feeling that this Christmas will not be as good as the ones from our childhood.

In a spiritual sense, we all encounter such feelings. We pray. We send our petitions to God, waiting for Him to respond. Occasionally, we are excited by what God might provide. Yet, that period of waiting for God's response can prove to be the most difficult. Saint Augustine can be of help to us in that regard: "If it seems that God is slow to respond, it can be that He is preparing a better gift. He will not forget us. God withholds that for which we are unprepared. He wishes us to have a fervent hope for His gre-

atest gifts. All of this means - always pray, and do not lose hope."

There are two lessons we can absorb from Saint Augustine. The first is waiting is not something we should fear. In this time when Google can immediately provide and answer to whatever question we ask, when, by way of our Smart Phone, we can establish video contact with persons who are at the other end of the world, waiting has become a nuisance, truly disagreeable. Through all of this, we seem to lose awareness that, in some sense, waiting is a form of suffering. As believing Christians, we are called to unite our sufferings with those of Christ, regardless of how insignificant those sufferings seem to be. You are waiting for the light to change? Don't pick up your phone. Instead, be grateful for that moment; turn on some music; and, most of all, thank God for giving you one more day. A second lesson we can learn is that control is not in our power - that power ultimately is in God's hand. Despite all our efforts to push waiting thin us for His gifts, and, at times, that such a desire comes to a reality, we must sometimes wait. This

Awaiting the Savior's coming...

can, at times, be hard to do. Nonetheless, if, at times, we experience the unpleasantness of waiting, we can then experience the greater joy of having our desires fulfilled.

Let us wait in hope

The experience of waiting, includes the hope that our anticipations will soon come to realization. Occasionally, we know when something we are waiting for will happen: when a package we ordered through Amazon will arrive, or, when a child we are awaiting in worry, will be born. Yet, there are times when we place our hope in something which is completely unknown to us: we do not know the results of the last doctor's exam, or, will we get the job for which we applied? The daily, boring, period of waiting, through which we all pass, is not always easy to endure. At times, we are disenchanted, or even, hurt. Meanwhile, as believing Christians, we await something even greater than that which we can conceive. We seem to know that our waiting is not in vain. Advent is a powerful reminder of that fact, since, week in, week out, we come closer to the certain coming of Christmas - the birth of our Savior, Jesus Christ.

We await the coming of Jesus Christ in a very correct manner. Each Sunday, we meet up with Jesus in Mass, and in the Eucharist; yet, we, nonetheless, continue to await Him. Even the Apostles waited for Him. They accompanied Him, and listened to Him, for three whole years. Following His passion and death, they encountered Him as the Risen Lord. With His ascension into Heaven, they awaited His glorious return. Their hope in the return of Jesus was very concrete, and far more palpable than is our today. In his epistle, St. Paul writes much of hope, and waiting for Christ's return. In the epistle to the Romans, Paul says: "For in hope we are saved. But hope that is seen, is not hope. For, how can a man hope for what he sees? But, if we hope for what we do not see, we wait for it with patience." (Romans 8:24-25).

Perhaps these words are even more relevant today than they were in Paul's time. Advent reminds us that our hope is in Jesus Christ, and that our hope is not in vain. It makes no sense for us to worry while we wait, regardless if that wait is for a cup of coffee in Tim Horton's, or whether we are waiting for the coming of our

"This is a time for us to be joyous. It is joy that carries us through all our expectations in Advent. Joy is what carries us through all our expectations in life. Regardless of how difficult our waiting can prove to be, we all, nonetheless, have something great in which we can find joy, that is, in our renewed encounter with Christ."

Savior. We do not have to consider waiting as a scattering-to-the-winds of precious time which will never be recovered; rather, we should consider waiting as a chance to enjoy the present moment given to us by God. We must make use of such a moment in the best manner possible. In fact, that is what we aim to do through the course of Advent.

Let us wait in joy

We experience Advent time in a spirit of patience, and hope. Meanwhile, as we approach Christmas, yet another spirit exists which should animate us. That spirit is even more important than that of hope, and patience. The third Sunday of Advent is known as Gaudete Sunday, which literally means: Rejoice. The liturgical vestments for that Sunday are rose in color. Gaudete Sunday is liturgically conceived to designate the closeness of the coming of the Lord. By the arrival of that third Sunday of Advent, our homes are, undoubtedly, already in order:

the menu is in place; the gifts are wrapped... We ask ourselves: What next? This is a time for us to be joyous. It is joy that carries us through all our expectations in Advent. Joy is what carries us through all our expectations in life. Regardless of how difficult our waiting can prove to be, we all, nonetheless, have something great in which we can find joy, that is, in our renewed encounter with Christ.

In John's Gospel, Jesus speaks of His soon-to-come death, and resurrection, to his apostles: "And you, therefore, have sorrow now; but, I will see you again, and your heart will rejoice, and your joy no one will take from you." (John 16:22).

I believe we already know the ending to this story. We know that our waiting is not in vain. Hence, the Birth of Christ—Christmas, this year, we await that which is good. We consciously wait in anticipation. Let us not allow that the length of our time of waiting diminishes our joy.

SVETI FRANJO I PRVE JASLICE

PIŠE: fra Robert Kavelj

Visoko iznad talijanske provincije Rieti, iznad malog mjesta Greccio, primijetit ćete u kamenu uklesanu veličanstvenu crkvu. Povijest joj je dala nadimak europski Betlehem, a njezino značenje za našu božićnu tradiciju veće je negoli moćna građevina koja na prvu zaokuplja naš pogled.

To je mjesto na kojem je sveti Franjo dao napraviti jasllice. Ono je ujedno i prvi put da se u kršćanskom svijetu prikazala scena Kristova rođenja. Nakon što je dobio dopuštenje od pape, Franjo se zadao da oživi događaj Betlehema i stvori prve jasllice. Uzevši malo sijena, vola i magarca i kip djeteta Isusa na Badnju večer 1223. godine Kristovo rođenje dočekaao je uz prosta svjetla siromašnih zemljoradnika i svečano pjevanje psalama. Te je večeri Franjo navijestio evanđelje i propovijedao o vječnoj Rijeci koja je za nas Tijelom postala.

Zamišljajući sada tu Božićnu večer, pitam se je li Franjo ili bilo tko od uzvanika znao u kojem su smjeru usmjerili cijelu povijest kršćanstva? Daleko od očiju svijeta, duboko u talijanskim brdima, vjerujem da je

taj događaj, barem u duhu i jednostavnosti, zrcalio događaj Kristovog rođenja prije 12 stoljeća.

Ipak, poznajući Franju, ova novost nije nimalo iznenađujuća. Od trenutka svoga obraćenja bio je oduševljen uzvišenom poniznošću Boga koji je bio voljan postati djetetom. Mi koji znamo božićnu priču još od svoga djetinjstva, nekada možemo ostati slijepi za veličinu događaja koji se zbio u jednostavnoj judejskoj špilji. Sam Bog koji drži cijeli svemir postao je najbеспomoćnije stvorenje, ovisan o nježnosti svoje majke i blage topline svojih povoja. Kralja kraljeva dočekali su najmanji od najmanjih. A Franjo je bio svjestan da je Krist to sve učinio samo zbog njega i zbog nas. Znao je prepoznati simboliku toga događaja. Imao je na pameti riječi proroka Izaije po kojem Bog govori kako vol poznaje svoga gospodara i magarac jaslje svoga vlasnika, ali Izrael svoga Gospodara ne poznaje (1,3). Vidio je kako je Sin Čovječi čije je tijelo postala istinita hrana smješten u jasllice iz kojeg se životinje hrane. Onaj koji ponižava oholost knezova, sam je postao najponizniji.

Prikaz jasllica nije bio sentimentalan čin. Franjin cilj nikad nije bio stvoriti tek puki emotivni trenutak. Radije, htio je svjedočiti Božju veličinu. Prikaz jasllica nije osjećajan, nego je snažan i zahtijevan. Stvorenje koje je rastrgnuto grijehom prvog Adama sada novi Adam ponovno oživljava. Čovjek, koji nije mogao platiti svoj dug, se od sad nalazi u godini milosti, a njegov dug plaća upravo onaj kojemu je dužan.

Franjin prikaz pokušaj je da ponovno fokusira oči kršćana na ljepotu Božića. Onda ide korak dalje. Shvativši neograničenost Božje ljubav prve nam jasllice stoje i kao izazov. Kako ćeš odgovoriti Bogu koji te spasio? Što ćeš dati onomu koji je sebe tebi darovao?

Ove godine kada budemo pristupali božićnom vremenu, pogotovo kada budemo prilazili jasllicama u našim domovima i crkvama, stanimo pred njih s novim očima. Pogledajmo sebe u novom svjetlu. Pogledajmo jedni druge kroz oči novorođenog Kralja.

I neka vam bude blagoslovljen ovaj Božić!

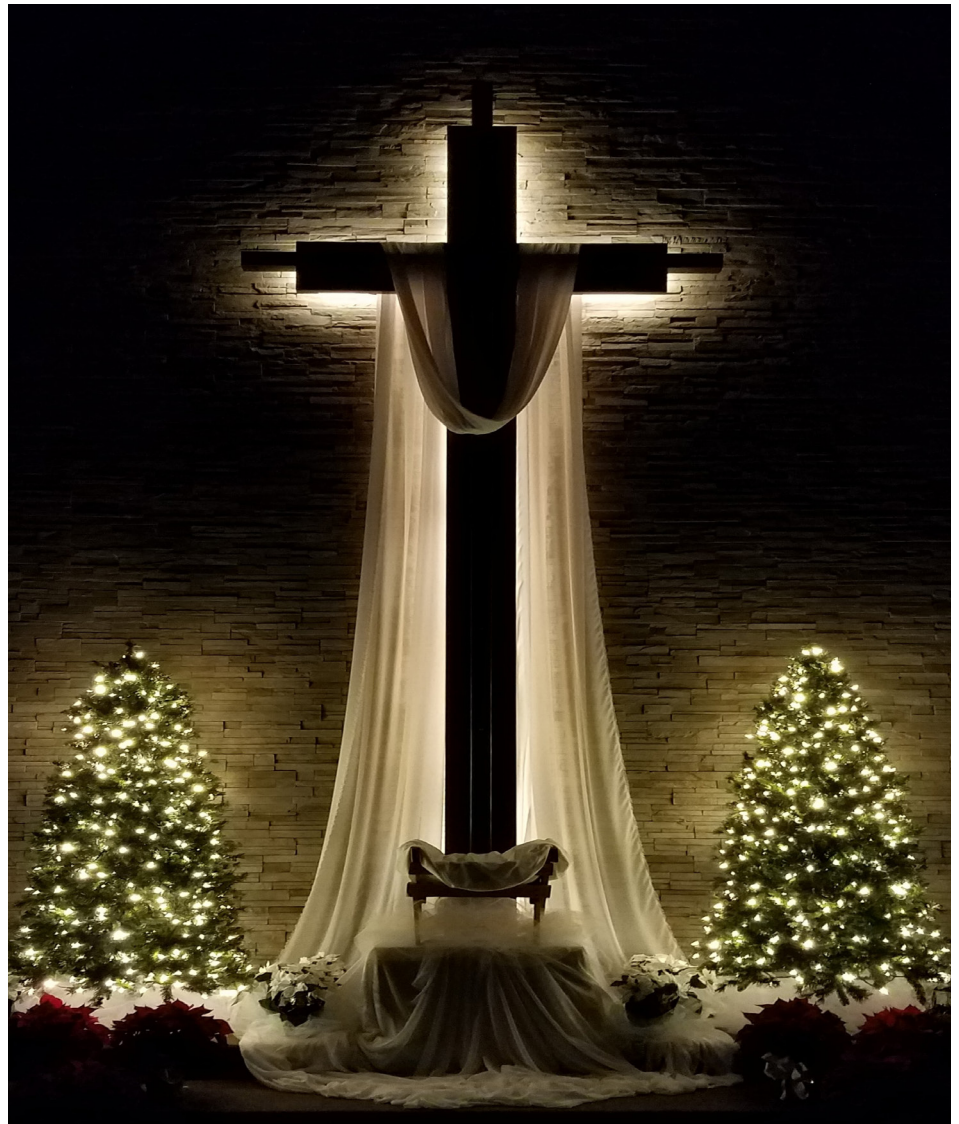
ST. FRANCIS AND THE MANGER OF GRECCIO

BY: fra Robert Kavelj

High in the hills of the Italian Province of Rieti you can see a magnificent church dug into the rock just above the small town of Greccio. They call it the Bethlehem of Europe, and its significance to our Christmas tradition demands our attention more than the grandiose structure that commands our view. It was in this location that saint Francis decided to replicate the manger scene. This is the first known instance of this scene in the Christian world.

Gaining permission from the Pope, St. Francis set to recreate the birth of Christ for his brothers and the faithful of the town. He took hay, live oxen, and a carved image of the baby Jesus, and on Christmas Eve 1223 the birth of Christ was ushered in by the small lights of the local peasants, and the solemn chants psalms. There, Francis sang the Gospel and spoke about the Eternal Word who became flesh for our sake. Imagining it now, I wonder if either Francis or anyone present knew about the trajectory, they had just set the entire world in. Far from the eyes of the world, deep in the Italian mountains, the scene must have, at least in spirit and simplicity, mirrored the birth of Christ 12 centuries prior in a distant land.

Yet, knowing Francis this novelty is not surprising at all. Since his conversion he had been enamoured by the exalted humility of God who would be willing to become a baby. Knowing the Christmas story since childhood we can sometimes fail to see the tremendous event that took place inside of a Judean cave. God himself who holds the entire universe in being, became the most helpless creature, dependent on the vigilant care of his mother and the tender heat of swaddling clothes. The King of Kings was at first seen only by the lowest of the low. Still, Francis knew, Christ did all of this for him, and for us. He knew how many symbols were included in this one scene. Francis remembered the opening chapter of Isaiah in which the prophet proclaims that the ox knows its master and the donkey its owners manger, and

yet God's people do not (1:3). He couldn't have missed the fact that the Son of Man, the one who was to become the food for the world, was laid into a feeding trough. The one who humbles kings became even more humble himself. The recreation of the nativity scene wasn't cute or sentimental. Francis' goal would never have been to create an overemotional moment. Rather, he wanted to give testimony to the greatness of God. The scene rather than being sappy was, and remains, powerful and demanding. Creation that was torn asunder by the sin of the first Adam is now being stitched back together by the new Adam. Man, who could not pay for his

debt, now finds himself in the jubilee year, and his ransom is being paid by the very one he owes the debt to. Francis' monumental statement was an attempt to refocus Christian eyes on the beauty of Christmas, and to go a step beyond. Having realized the immensity of God's love Christmas also stands as a challenge. How will you answer the God who saved you? What will you give as a gift to Him who gave himself for you? As we approach this Christmas season, especially when we approach the familiar manger inside of our homes and churches, let us step forward with new eyes and see the world differently. Let us see ourselves in a new light, and let us see each other through the eyes of the newborn King.

Betlehemski put

Stjepan Lice

Oduvijek je bilo tako: i u Betlehemu.

Ono do čega mu je najviše stalo, Bog povjerava ljudima koje mi, ne znajući o čemu govorimo, nazivamo običnima. Priprostima.

Jer ima pothvata – i posve jednostavnih radnji –

za koje je potrebno osobito junaštvo. Ili krajnja bezazlenost.

Toliko toga u nekom trenutku mogu učiniti samo određeni ljudi. Vjeruj: ne malo toga možeš učiniti samo ti.

Pođi zato i ti betlehemskim putem.

No nemoj pomisliti da će ti zbog toga biti lakó.

Da ćeš biti zaštićen. Ništa od toga. Valjat će ti se izložiti. Do kraja.

Iskusiti bol. I tjeskobu. Moguće i osamljenost. Čak napuštenost.

Ali to je zemlja iz koje niče novost života.

Nemoj se oslanjati na ičiju snagu. Ili moć.

Osloni se na svoje srce. Na svoje ustreptalo srce.

I znaj:

od gostoljubivosti za koju bi bilo lijepo da ti ju život iskaže, važnije je da ti budeš gostoljubiv prema životu.

Budeš li se družio s pastirima, zbog toga nećeš biti manji.

Budeš li se družio s mudracima, zbog toga nećeš biti veći.

Moguće ćeš u nečijim očima biti važniji. Ili manje važan.

Ali ne bi bilo dobro da to određuje tvoje korake. Tvoje postupke.

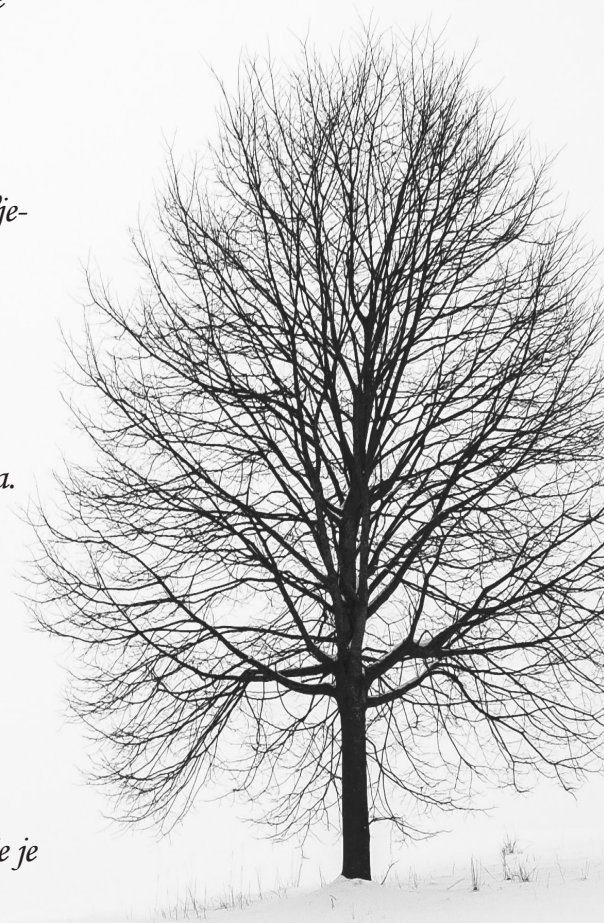
Samo ako ćeš biti ono što jesi, moći ćeš na svoje ruke – u svoje srce – primiti dijete. Biti brižan prema njemu.

Ustreba li, stradavati zbog njega. I s njim.

Samo tako ćeš moći mijenjati svijet.

Možda ne danas. Možda ne sutra. Možda ne za svojih dana.

Ali i po tebi će ovaj svijet moći biti ljudski: otkrivati – tko zna kada, tko zna kako – da je urezan u Božji dlan.

Svi moji Božići...

PIŠE: fra Veselko Kvesić

Ostade mi u sjećanju jedna preporuka koju bi ćaća tako rado molio: "Rećemo tri Očenaša, tri Zdravo Marije tri puta Slava Ocu na čast sutrašnjeg Porođenja Isusova - da nas Isus i njegova Majka Blažena Divica Marija čuvaju na svakom koraku i brane nas od svakoga zla duše i tila."

Mnogo ih je koliko ih se sjećam. Najviše onih iz djetinjstva. Rado mislim odlutam u vrijeme došašća, priprave za Božić. Puno je toga trebalo učiniti i za dušu i za tijelo. Došašće je bilo vrijeme kad bi sve bilo tiše.

Sveta Lucija dala bi do znanja da se približava Božić. Zvali su je mnogi i drvaricom. To je bilo krajnje vrijeme da se skupi drva za Božić i za zimu. Jer, božićnih se dana ne kupe i ne cijepaju drva. Na Svetu Luciju sijala bi se pšenica za Božić. U bukaru bi se sjeme posijalo. Tu su se stavljale svijeće kad poraste žito i dođe Božić. Narod je vjerovao: ako pšenica bude gusta, znak je da će i godina dobro roditi.

Nećeš ni okom trepnuti i eto ti Božića. A dosta toga još treba napraviti. Ispovijed je za sve. Biti će i za staru i bolesnu čeljad koji ne mogu u crkvu. Njima su naši fratri iskazivali posebnu pažnju. Naredili bi ispovijed po zaseocima. Stol s bijelim stolnjakom, raspelom i blagoslovljenom vodom čekao bi u kući. To je bilo veliko za selo, kućnu čeljad i za bolesnika - da mu svećenik Sakrament donese.

Badnji je dan. Koliko veselja! Ako se bora štogod nađe, lijepo je bilo. Na Badnju ga večer okititi. A kako, s čime? Jednostavno! Ako je bila

koja kuglica, obojana šišarka, ukrasnim papirom zamotana bombona ili kakav drugi siromašan i skroman nakit. Nije to bilo Bog zna što, ali za nas veliko. Mi smo bili veseli.

Nesto miriše iz šporeta. "Ajder poviri da ne izgore", čujem ja materin glas. "Ma nešto sam umisila, pa našto god izađe. A nisan ono tista imala sučin rastrat nego nekakvin drvenim štapom. O, ne znan jesan li ga mućnula prija nego ovo poče! O, jesan li? Ajde jesan, nisan, neće se niko otrovat."

A kako su ukusni bili ti kolači. Malo na tvrđu stranu, dok ne dođu k sebi, i ne omečaju. A onda, što ću vam govoriti? - Tope se u ustima. A kako i ne bi?! Nismo ih imali svaki dan. Nije se to probalo do ponoći. Poštivao se post na Badnji dan. Mi djeca nismo to radili od dragosti, ali znao se red u kući.

Opet se začu materin glas: "Dobro bi bilo istrat i ono blaga ne bi li koju travku odkinulo. Nećemo ih sutra izgonit. Božić je. Neka leže u kući jedan dan. Neće im ništa bit. Bacit ćemo in malo više. I to onog slađeg sina. Neka i oni znaju da je Božić."

A koga će to zapast da namiri blago, potihno smo se pitali.

"Čujete li vi, dico, šta ja govorin?", opet se začu materin glas.

"Čujemo, čujemo, kako ne bi čuli!"

"A, znan ja kako vi čujete. Vami su kolači u glavi. Lako je vami za drugo" - opet će ona i ne znajući više od posla i trke gdje je.

I mi smo radili što smo znali i mogli. A nama se nije baš žurilo. Misli smo - ima još vremena. Kad li opet netko: "Vidite li vi, dico, da će mrak brzo? Dan je okrača. I čeljad će brzo u kuću. Triba štogod izist. A nećemo se mrsit. Post je. Badnji je dan. A bit će štogod."

Miriše kiseli kupus, kuha se sarma, peče se meso, ali sve to za sutra.

"Ja se propuntala ako zamalo ne zaboravi!", odjednom će mater.

"A šta bona?", zavika neko od nas.

Zovnu ona nekoliko imena, puno nas je bilo, pa bi se puno puta zbunila. Kad očuh ja da zove mene: "Ajde eno tamo sam u kesu nešto skupila pa ti, dok se nije skroz smračilo, odnesi ovo Mari." Pnju'ušā smo je zvali.

"Oću ja, oću." Zgrabih ja onu kesu, i veselo uz ulicu. Znam ja - i ona će meni štogod dati. Blizu je živila, kamenom se dobaciti moglo.

Učas se ja nađoh na njezinim vratima. Kucam i vičem: „Ej, ima li ikoga?

„Ima, ima, ajde naprid.“
„Valjen Isus i Marija! Na dobro ti doša Badnji dan.“
„I stobon Bog da zajedno, sinko“, ona će meni tamo iza svoga šporeta.

Kao da je sada vidim. Sama je bila tolike godine. Muž joj je zarana umro, dječce nisu imali. Vesela je što sam došao. Pune joj oči suza radosnica.

„Evo, ovo ti je mater spremila.“
„O vala ti, sinko. Znan ja, nije nikad bila škrte ruke. Bog je blagoslovio! Oh, šta je ona toga spremila?! Božeee moj dragi. Reci joj 'vala.'“
„Oću, oću, reći ću ja njoj.“
„Pa je li tko dolazio danas?“
„Jesu, jesu, bili su tu.“ Pa ih ona stade nabrajati. „Dolazili su mi, donili su svega, vala dragom Bogu. Dosta meni zadugo. Nisan ti ja od velika ila, nisan nikad bila, naiskole sada.“

Mara je znala često doći kod nas. Uvijek je bila dobrodošla. Nikada ne bi donijela 'priču' iz sela.

„Pa kako to dana danas nisi dolazila?“ – upitao sam.
„A znaš, sinko, da je običaj božićati u svojoj kući. Jesan sama, nigdi nikoga svoga, ali ja iman svoga Spasitelja. On će upravit i providit. Ja se ništa ne bojim. Ima li lipe čeljadi: povire, pomognu mi. E danas je jedan mladić navrnio i drva mi dosta, na moju pravdu, iscipa.“

Ove riječi su mi se duboko usjekle u dušu: Ja imam svoga Spasitelja.

Ja bih još s njom razgovarao, vidim ni njoj se ne žuri. A kud će joj se žurit? Moram ići jer čekaju me moji s molenjen i večerom.

„Čekaj, čekaj, moran i ja tebi štogod dati“, viče ona i polako se ustaje sa svoga tronošca, držeći se drhtavom rukom za krevet. Traži ona nešto po svom kredencu. Otvara jednu ladicu, otvara i drugu. Vidim ja stavlja ona suhih smokava. Još za nečim poteže.

„Imala sam negdi još nešto, ne mogu se sad nikako namirit na to...“, govori ona i polako se priginje prema donjoj ladici.

„Ajde Mare, pusti, nemoj više, dosta je meni to suvi smokava. Znaš da su mi drage.“

„Znan, jaznan, dasutidrage, ali ja bijoš

štogod spremila. A evo je, Bog je nemejo, znala sam ja da je negdi ovde.“

Kad izvadi ona jednu veliku naranču. „Evo je, evo, i ovo ćeš materi ponit.“

„Oću, oću!“ - vičem ja, držeći se za poluotvorena vrata. „Mare moja, ja moram poći. Naletit ću ja opet brzo.“

„Ajde, ajde, sinko, i neka su ti blagoslovljeni ovi sveti dani. Neka te Bog dragi čuva.“
„Hvala ti!“

Uzeh ono što je spremila i izlazim. Zaškripaše stara vrata na njezinoj maloj kućici i ja polako niz ulicu.

„Ajde bolan, di si ti do sad, baš si se zabavio?!“ viču moji dočim sam otvorio vrata.

„Evo vrime je badnjak unit i Bogu se pomolit. A svi smo i podobro ogladnili. Triba štogod na siniju iznit.“

Čitav se dan postilo, nije se mrsilo. I blago se ranije namirilo. Sve smo spremili. I evo naš na okupu. Hrpa djece. Svi nešto očekujemo. A kako ne bi?! Božić je na vratima.

Bit će duga večernja molitva. Poškropi se kuća i oko kuće. I u štalu bi se k blagu povirilo. I na njega se blagoslov Božji zazvao.

Treba domaćin kuće unijeti badnjak. Evo ulazi čača i s vrata će iza svega glasa: „Na dobro van doša Badnji dan i sutrašnje Porođenje Isusovo.“

A svi bi mi u jedan glas: „I s tobom Bog da zajedno.“

Onda bi nastavili s Gospinim pozdravom. Preporuka sve jedna za drugom. Nikad kraja. A mi gladni, gladni.

Ostade mi u sjećanju jedna preporuka koju bi čača tako rado molio: „Rećemo tri Očenaša, tri Zdravo Marije tri puta Slava Ocu na čast sutrašnjeg Porođenja Isusova - da nas Isus i njegova Majka Blažena Divica Marija čuvaju na svakom koraku i brane nas od svakoga zla duše i tila.“

Onda bi odzvanjalo: Oče naš... Kruv naš svagdašnji...

Sjećam se i jedne materine, meni tako drage preporuke: „Rećemo tri Očenaša, tri Zdravomarije, tri puta Slava Ocu za duše naših pokojni i za one koji se niko ne spominje od njiova roda i poroda.“

Večera je bila posna. Nije se mrsilo do ponoći. Išlo se na polnoćku, a onda rano ujutro svi na nogama. Nije trebalo nikoga zvati. Samo bi jedno za drugim ulazilo i odmah bliže šporeta da se ogrijemo. Kava se peče, a ima i slatke rakije. Na Božić smo i mi dječca mogli nazdraviti. Bilo je slatkiša. Sto su u ono vrijeme jabuke bile slatke! Samo na Božić dobiješ cijelu jabuku.

Jutro brzo prođe. Treba se spremati za misu. A misa je bila doživljaj. Crkva puna naroda. Betlehem je zorno prikazan: štalica i jasje, a u njima slama. Na slamici Novorođeni Isus.

Pjevalo se kako se znalo, nije bilo Bog zna što, ali iz srca. „Djeva Sina porodi, đavlu silu svu slomi, nas kršćane oslobodi, Sveta Djeva Marija.“ Iza Mise pred crkvom grupa do grupe, obično po zaseocima. Zna se gdje će i s kim će tko rakiju piti.

„De, nazdravi iz moje.“
Evo sad sam, ne mogu više.
„Ajde bolan, nećeš se otrovati!“ - viče netko.

„Ajte vamo k nami...“ - zovu drugi.
„Evo sad ću. Ljudi, lijepo se spravedite za ove svete dane, a ja odo. Neću daleko, samo do druge grupe.“

„Valjen Isus, čeljadi moja!“ - ja ću njima.
„Vazda budi!“ - zavikaše oni.
„Na dobro vam došao Božić i Sveto Porođenje Isusovo.“
„I s tobom Bog da zajedno,“ viknuše uglas.

„Jesi li izašta?“ - oni će meni. „Ma nisam ljudi nizašta.“
„Znan da nisi, ali de bolan probaj i našu. Domaća je. Jaku san je ostavio ove godine.“
Gucnu' ja malo i podobro se stresu!
„A, ja, ja, jaka ti je.“
„Zamezi malo, evo kolača i lipe suve pečenice. Miriše ko duša. De, bolan, probaj malo.“

I tako od grupe do grupe. Ljudi veseli, čestitaju i vole da smo zajedno. A kako i ne bi, ta Božić je?!

A čuje se i ganga: „Nema lipši u godini dana, od Božića i Svetog Stipana.“

A treba brzo i kući. Božićni ručak čeka. Bio je pun stol. Bio bi grijeh reći da nije. Ima tu i sarme od kiselog kupusa. Nije bilo Božićnog ručka bez toga. Měsa svake vrste - i pečena i varena. Lijepo se dimi iz njega. Baci zrnice krupne soli i valja, braće, para.

"Crkva puna naroda. Betlehem je zorno prikazan: štalica i jasle, a u njima slama. Na slamici Novorođeni Isus."

Ali čekaj, čekaj. Treba opet molit Boga. Bukara je tu sa pšenicom. Tri su svijeće. Kod paljenja svijeća domaćin bi palio jednu po jednu moleći: „U ime Oca i Sina i Duha Svetoga.“ Ukućani su se istovremeno križali, nakon čega je slijedila molitva.

Ćaća bi ovako preporučio: "Za mir i blagoslov najprvo u naših srcima, u naših obiteljima, u selu i župi i u čitavom svitu."

Iza molitve želje za Božić: "Na dobro vam doša Božić i Sveto Porođenje i neka vam je uslast." Svi bi odgovorili kako to već i priliči. Iza toga bismo slatko jeli. Mislili smo i na kolače za koje je trebalo sačuvati mjesto. A bilo ga je dosta! Slatkoga se željno bilo, moj brate.

Iza ručka opet molitva. Gasile bi se i Božićne svijeće i to korom kruha umočenom u crno vino. "Svićo, ja tebe gasin kruvon i vinom, a ti nas obdari blagoslovom i mirom!" - suznih bi očiju molio ćaća.

E sad dolazi ono što je najljepše na sam dan Božića. Krenulo bi se po selu, iz kuće u kuću. „Na dobro vam doša Božić i Sveto Porođenje Isusovo!“ - odzvanjalo je na kućnim vratima. „I s vami Bog da zajedno!“ Onda bismo se rukovali i čestitali, jedan drugome pružali ruku pomirenja.

Na Božić bi se mirili svi oni koji su bili u zavadi. Opraštali bi jedan drugome uvrede koje su preko godine

počinile. Imalo se što opraštati. Svađe su bile puno puta radi djece ili blaga koje bi znalo u štetu zalutati. Znalo se i ozbiljnije posvaditi kad je netko odorao od mrginja ili otkosio iza cilja. I tako bismo mi s vrata na vrata. Podiglo se čitavo selo na noge. U svaku kuću dobrodošli. Cestitanje, dobre želje. Pravi Božić.

Večernji su sati i već se smrkava. Treba nazad kući, a ni bismo još ostali. Lijepo nam je bilo. Svi smo u kući, bar nam se tako učinilo. Broji mater: "Jedno, dvoje, petero, osmero, devetero... „Ma meni se čini da nisu svi ovde, biće da vali jedno. Najmlađi, ne mereš mu zamirit.“ "Znan ja di je on" - zavika neko. "Ma di bolan?" - viče mater. On ti je ostao tamo u najzadnoj kući u selu." Nije dugo prošlo, kad eto ti ga.

"Pa di si ti, čekamo te? Baš smo se pripali da ti se nije štogod trevilo!" "Ma nije, nije. Sta će mi se trevit?" - viče on, "Nego znate, čeljadi moja, šta?" "A šta, bolan?" "Ovo me nikad nije potralo. Ma meni danas svako daje i svako me voli."

Donio je dosta oraha, lješnjaka, a bila je i koja naranča. Jabuka crvenih i žutih ima koliko god hoćeš. To mi je ostalo u sjećanju. I to je Božić. Da jedni druge volimo i da jedni drugima dajemo. Da jedni drugima praštamo, da jedni za druge molimo.

Bože moj kako ovo vrijeme brzo leti. Pa zar je opet Božić? Je, je, opet je Božić. Ne znam više koji mi je ovo

u životu. Sjećam se bar dva prije nego sam pošao u školu. Onih pet prije. toga zamakoše u zaborav. Gdje su ostali? Još ih dvadesetak u Domovini. A poslije toga? Tridest i treći bit će ovaj Božić u Americi i Kanadi.

Umalo ne zaboravih jedan Božić, one davne tisuću devetsto osamdest pete. Bio sam student četvrte godine teologije u Isusovoj domovini, Svetoj zemlji, u Jeruzalemu.

Na Badnji dan i na Božić bili smo u Betlehemu. Nas četvorica iz Hercegovacke franjevačke provincije: fra Ljubo Lebo, fra Miljenko Mića Stojić, fra Vlatko Soldo i fra Veselko Kvesić. Još je bilo naših kolega iz Brazila, Italije, Poljske, Portugala i Amerike. Misa polnočka u Betlehemu, samo desetak kilometara južno od Jeruzalema.

Od Isusova rođenja u Betlehem su uprte oči ljudi svih vremena. Isusov je Betlehem znakom mira za kojim žude sva pokoljenja. I današnji umorni, mržnjom i ratovima napačeni svijet gleda u Betlehem i u Kneza Mira koji se rodio u štali. Tu je on na sebe uzeo i naše siromaštvo i našu ljudsku bijedu i tu nam pokazao da je "nama u svemu jednak, osim u grijehu."

Podrta i siromašna betlehemska štalica škola je Isusove ljubavi prema nama. Nema drugoga puta za naš ljude do onoga kojega je Isus počeo graditi svojim prvim plaćem na slamici. Glas iz Betlehema i danas dovikuje: "Slava Bogu na visini i na zemlji mir ljudima dobre volje!"

Neka se ova pjesma anđela zaori i ovoga Božića. Neka dopre i do naših srdaca. Neka nam otvori put do svakog čovjeka koga Isus želi dotaknuti. To on može samo mojim i vašim rukama učiniti.

Mene danas svatko voli i svatko mi daje. Neka tako bude ovog Božića i svaki dan. Ugasimo Božićne svijeće onom molitvom koju su naši stari molili. Umakali su koru kruha u čašu crnog vina i ovako govorili:

"Svićo, ja tebe gasin kruvon i vinom, a ti nas obdari blagoslovom i mirom."

Na dobro vam došao Božić i Sveto Porođenje Isusovo!

Čovječe, probudi se!

Za tebe je Bog postao čovjekom!

Ti bi zauvijek umro da se on nije rodio u vremenu. Nikada se ti ne bi oslobodio od tijela grijeha da on nije na se uzeo tijelo. Svladala bi te trajna bijeda da nije bilo njegova milosrđa. Ne bi ti oživio da se on nije tvojoj smrti prilagodio. Propao bi ti da ti on nije pritekao u pomoć, poginuo bi da nije došao.

Veselimo se, dakle, zbog ove milosti, da bude naša slava svjedočanstvo naše savjesti. Stoga se ne ponosimo u sebi, nego u Gospodinu.

Zar nam je mogla zasjati veća Božja milost nego što je učinio da njegov Jedinorođeni Sin postane Sin čovječji i što je s druge strane učinio da Sin čovječji postane Sin Božji?

sv. Augustin

Adventska kateheza pape Franje

Isus je Bog-s-nama

Draga braćo i sestre, dobar dan!

Ovaj se naš susret odvija u duhovnom ozračju došašća, kojem još veći intenzitet daje božićna devetnica, u kojoj se nalazimo ovih dana i koja nas vodi do božićnih blagdana. Zato želim danas s vama razmišljati o svetkovini Rođenja Isusova, tom blagdanu povjerenja i nade, koji nadilazi nesigurnosti i pesimizam. A razlog naše nade je ovaj: Bog je s nama i Bog se još uvijek pouzdaje u nas! Upamtite dobro: Bog je s nama i Bog se još uvijek pouzdaje u nas.

Kako je velikodušan Bog Otac! On dolazi boraviti s ljudima, izabire zemlju kao svoje boravište da bude zajedno s čovjekom i da ga ovaj može susresti ondje gdje provodi svoje dane u radosti i žalosti. Zato zemlja nije samo "dolina suza", već je mjesto gdje je sâm Bog postavio svoj šator, mjesto susreta Boga sa čovjekom, solidarnosti Boga s ljudima.

Bog je htio podijeliti s nama naše ljudsko stanje dotle da je postao jedno s nama u Isusovoj osobi, koji je pravi čovjek i pravi Bog. Ali tu ima nešto što još više iznenađuje. Božja prisutnost među ljudima nije se ostvarila na idealan, idiličan način, nego u ovom stvarnom svijetu, označenom tolikim dobrim i lošim stvarima, označenom podjelama, zlom, siromaštvom, na

Prenosimo riječi Svetoga Oca koje je uputio vjernicima u Došašću.

Neka nas potaknu ove duboke riječi našega Vrhovnoga Pastira...

dutostima i ratovima. On je izabrao prebivati u našoj povijesti takvoj kakva jest, sa svom težinom njezinih granica i njezinih dramâ. Tako je pokazao na nenadmašan način svoju milosrdnu naklonost punu ljubavi prema ljudskim stvorenjima. On je Bog-s-nama, Isus je Bog-s-nama.

Vjerujete li vi to? Ispovjedimo sada zajedno to: Isus je Bog-s-nama! Isus je Bog-s-nama oduvijek i zauvijek s nama u trpljenjima i u bolima povijesti. Isusovo rođenje je očitovanje da je Bog "stao" jednom zauvijek na čovjekovu stranu, da nas spasi, da nas iznova digne iz pepela naših bijeda, naših nevolja, naših grijehâ.

Odatle dolazi veliki "dar" betlehemskog djeteta: ono nam nosi duhovnu snagu, snagu koja nam pomaže da nas naši napori, naši očaji, naše žalosti ne shrvaju, donosi nam lijepu vijest da smo beskrajno ljubljeni i da nas sve ponaosob ljubi Bog, a ta nam ljubav ne samo pomaže njega upoznati, nego nam ga ona i daruje, ona nas povezuje s njim!

Iz radosnog razmatranja otajstva Sina Božjega rođenog za nas, možemo izvući dva zaključka. Prvi je da ako se o Isusovu rođenju Bog

objavljuje ne kao onaj koji je visoko iznad nas i kao vladar svemira, već kao onaj koji se spušta, silazi na zemlju malen i siromašan, znači da se mi, ako želimo biti slični njemu, ne smijemo postavljati iznad drugih, već štoviše moramo biti ponizni, staviti se u službu drugu, biti maleni s malenima i siromašni sa siromašnima. Ali je jako ružno kada neki vjernik ne želi biti ponizan, kada ne želi služiti. Kršćanin koji se posvuda šepiri je ružan: to nije kršćanin, to je poganin. Kršćanin služi, ponižava se. Ne dopustimo da ta naša braća i sestre ne osjećaju nikada samima!

Druga posljedica: ako se Bog, po Isusu, povezao sa čovjekom do te mjere da je postao poput jednog od nas, to znači da što god da smo učinili nekom bratu ili sestri učinili smo njemu. To nam doziva u svijest sâm Isus: tko bude nahranio, prihvatio, pohodio, ljubio jednog od najmanjih i najsiromašnijih među ljudima, učinit će to Božjem Sinu.

Povjerimo se majčinskom zagovoru Marije, Isusove i naše majke, da nam pomogne na ovaj sveti Božić, koji je sada već blizu, prepoznati u licu našega bližnjega, osobito u najslabijim i najviše marginaliziranim osobama, sliku utjelovljenog Sina Božjega.

Advent message from Pope Francis

From the treasure of the wisdom of the Church...

Dear Brothers and Sisters, Good morning,

Our meeting is taking place in the spiritual climate of Advent, which is made all the more intense by the Holy Christmas Novena we are experiencing in these days that lead us to the celebration of Christmas. Therefore, today I would like to reflect with you on the Birth of Jesus, the feast of trust and of hope which overcomes uncertainty and pessimism. And the reason for our hope is this: God is with us and God still trusts us! Think well on this: God is with us and God still trusts us.

God the Father is generous. He comes to abide with mankind, he chooses earth as his dwelling place to remain with people and to be found where man passes his days in joy or in sorrow. Therefore, earth is no longer only "a valley of tears"; rather, it is the place where God himself has pitched his tent, it is the meeting place of God with man, of God's solidarity with men.

God willed to share in our human condition to the point of becoming one with us in the Person of Jesus, who is true Man and true God. However, there is something even more surprising. The presence of God among men did not take place in a perfect, idyllic world but rather in this real world, which is marked by so many things both good and bad, by division, wickedness, poverty, arrogance and war. He chose to live in our history as it is, with all the weight of its limitations and of its tragedies. In doing so, he has demonstrated in an unequalled manner his merciful and truly loving disposition toward the human creature.

He is God-with-us. Jesus is God-with-us. Do you believe this? Together let us profess: Jesus is God with us! Jesus is God with us always and for ever with us in history's suffering and sorrow. The Birth of Jesus reveals that God "sided" with man once and for all, to save us, to raise us from the dust of our misery, from our difficulty, from our sins.

Hence the great "gift" of the Child of Bethlehem: He brings us a spiritual energy, an energy which helps us not to despair in our struggle, in

One who remains on high and dominates the universe, but as the One who bends down, descends to the little and poor earth, it means that, to be like him, we should not put ourselves above others, but indeed lower ourselves, place ourselves at the service of others, become small with the small and poor with the poor. It is regrettable to see a Christian who does not want to lower himself, who does not want to serve.

our hopelessness, in our sadness, for it is an energy that warms and transforms the heart. Indeed, the Birth of Jesus brings us the good news that we are loved immensely and uniquely by God, and he not only enables us to know this love, he also gives it to us, he communicates it to us! We may derive two considerations from the joyous contemplation of the mystery of the Son of God born for us.

The first is that if God, in the Christmas mystery, reveals himself not as One who remains on high and dominates the universe, but as the One who bends down, descends to the little and poor earth, it means that, to be like him, we should not put ourselves above others, but indeed lower ourselves, place ourselves at the service of others, become small with the small and poor with the poor.

It is regrettable to see a Christian who does not want to lower himself, who does not want to serve.

A Christian who struts about is ugly: this is not Christian, it is pagan. The Christian serves, he lowers himself. Let us be sure that our brothers and sisters do not ever feel alone!

The second consequence: if God, through Jesus, involved himself with man to the point of becoming one of us, it means that whatever we have done to a brother or a sister we have done to him.

Jesus himself reminded us of this: whoever has fed, welcomed, visited, loved one of the least and poorest of men, will have done it to the Son of God.

Let us entrust ourselves to the maternal intercession of Mary, the Mother of Jesus and our Mother, that she may help us this holy Christmastide, which is already close at hand, to see in the face of our neighbour, especially the weakest and most marginalized people, the image of the Son of God made man.

We are praying the ancient prayer of the Church:

*O Wisdom, coming forth from the mouth of the Most High,
reaching from one end to the other,
mightily and sweetly ordering all things:
Come and teach us the way of prudence.*

Bl. Serafin Glasnović Kodić

PIŠE: fra Lovro Šimić

Hrvatska kolonija u Janjevu na Kosovu dobro je poznata. Iz toga dijela naše najstarije emigracije dolazi nam i jedan hrvatski blaženik, fratar fra Serafin Glasnović Kodić. Prvi mučenik i blaženik porijeklom iz Janjeva živio je svega 54 godine života. Redovnik-franjevac je bio 37 godina, a svećenik 32 godine.

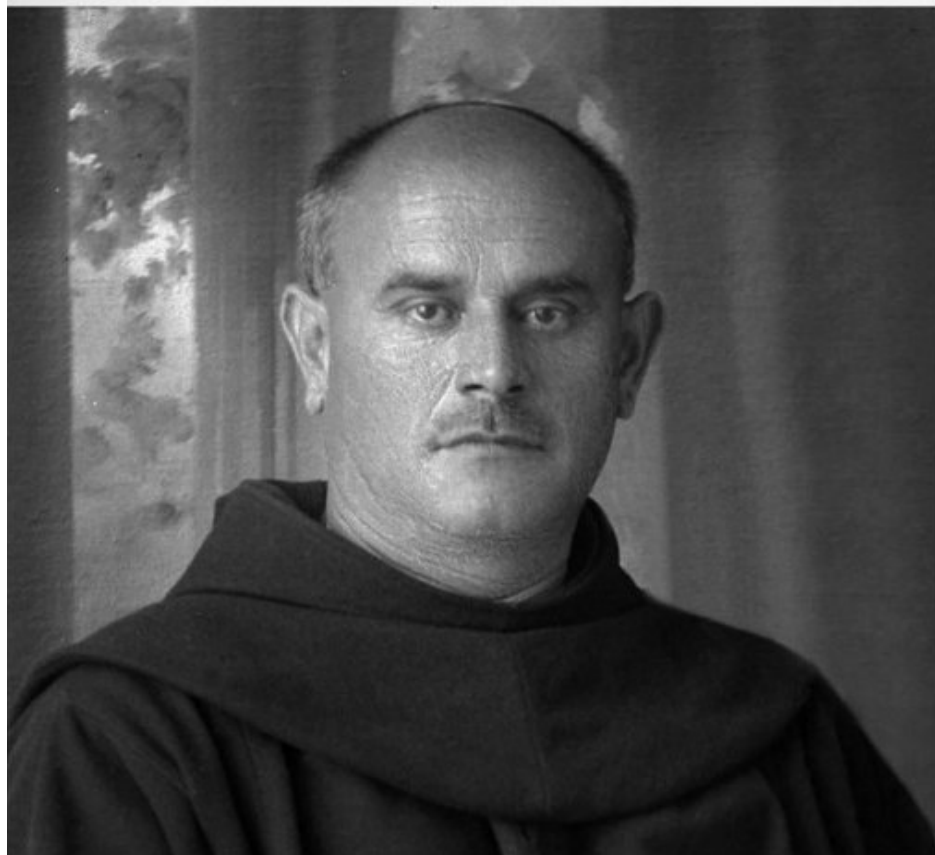
Bl. Serafin, krsnim imenom Ivan, rođen je u Janjevu 25. travnja 1893. godine u obitelji Gašpara i Antonije Kodić. Ističući se čestitošću, pobožnošću i uzornim životom mladi dječak Ivan odlučio je obući na sebe odijelo siromaška iz Asiza i tako se još više staviti na raspolaganje Gospodinu.

Na samom početku dvadesetog stoljeća, 1909. godine Ivan polaže prve zavjete i dobiva redovničko ime Serafin. Svoj teološki studij započeo je u Skadru, a potom se prebacio u Graz, u Austriju. Šest godina nakon, 1915. godine polaže svećene zavjete u svojoj franjevačkoj zajednici - albanskoj franjevačkoj Provinciji Blažene Djevice Marije, a u istoj godini, 30. lipnja zaređen je za svećenika.

U svome životnom relativno kratkom vijeku, ali duhovno i pastoralno snažnom i ispunjenom obavljao je u svojoj zajednici službe: definitora, ekonoma, profesora i župnika. Moglo bi se reći da je živio u najturbulentnijim godinama novije povijesti – kako svjetske (prvi i drugi svjetski rat) tako i lokalne (kraljevina SHS, prva i druga Jugoslavija).

U određenim povijesnim razdobljima kada nam se čini da ništa nije dobro i da ne može i da neće biti dobro, Božja providnost se uvijek pobrine da u takvim trenucima nađe posebne ljude, posebne svjedoke života i vjere koji se potpuno stave Njemu na raspolaganje i svojim životom posvjedoče da nismo sami, da se Bog ipak brine za nas i da nas nije ostavio. Unatoč svemu negativnom što se događa oko nas, unatoč svem beznađu, ipak uvijek zasja tračak nade i svjetlo ljubavi.

Ali nipošto bez određene cijene.

Nepoznati hrvatski blaženik: molimo se na osobit način ovome svecu koji bi s razlogom mogao postati zaštitnikom hrvatske dijaspore...

Ništa drugačije nije bilo ni sa bl. Serafinom. Njegova krivnja, kao i krivnja mnogih drugih intelektualaca bilo svećenika bilo laika, je bila da je živio u vrijeme bezbožnih diktatura koje su uništavale sve ono što se nije uklapalo u njihov nazor i način života.

Blaženi Serafin umro je mučeničkom smrću – iz mržnje prema vjeri. Naime, nakon jednog provincijskog sastanka na kojem se odlučivalo o budućnosti Provincije u tim teškim vremenima, fra Serafin je pod lažnim optužbama komunističkih vlasti Envera Hoxhe prisilno odveden na ispitivanje i ondje bio mučen. Tijekom ispitivanja bio je teško ranjen u dušnik. U teškim mukama izdiše nekoliko dana nakon.

Umro je 11. svibnja 1947. u franjevačkom samostanu u Lježu koji je u to vrijeme bio prenamijenjen u bolnicu. Bolničarka Marie Ndoje, koja ga je njegovala u tih nekoliko dana do smrti, pokopala ga je u samostanskom vrtu. Mjesto njegova pokopa otkriveno je tek 47 godina nakon njegove smrti.

Naime, 16. rujna 1994. godine, po svjedočanstvu ove žene, izvršena je potraga za posmrtnim ostatcima fra Serafina Kodića i isti su pronađeni i postavljeni u temelje nove crkve Navještenja Bl. Djevice Marija u Lježu. Službeni postupak za njegovu beatifikaciju započeo je 10. studenoga 2002. godine u Skadarskoj biskupiji.

Kauza za beatifikaciju službeno je završila 8. prosinca 2010. godine. U tom procesu je bilo uključeno 38 albanskih mučenika, među njima i fra Serafin Glasnović Kodić. 5. studenog 2016. godine ovi albanski mučenici proglašeni su blaženicima.

“Zaista, zaista, kažem vam, ako pšenično zrno pavši na zemlju ne umre, ostaje samo, ako li umre, donosi obilat rod. Tko ljubi svoj život, izgubit će ga. A tko mrzi svoj život na ovome svijetu, sačuvat će ga za život vječni. Ako mi tko hoće služiti neka ide za mnom. I gdje sam ja, ondje će biti moj služitelj. Ako mi tko hoće služiti, počastit će ga moj Otac.” (Iv 12, 24-26)

Blessed fra Serafin Glasnović Kодиć

The Janjevo Croatian colony in Kosovo, is well known. From that portion of our very oldest emigration from Croatia, comes one of our very own Croatians, who has been designated "Blessed" by the Church, namely, a Franciscan friar, fra Serafin Glasnović Kодиć. This first martyr, and Blessed, from Janjevo, in all, lived but 54 years. Of those 54 years, he lived as a Franciscan religious for 37 years, and as a priest for 32 years.

Blessed Serafin, whose baptismal name was Ivan, was born in Janjevo, on the 25th of April 1893, in the family of Gašpar and Antonia Kодиć. Distinguishing himself as one who was honorable, pious, and exemplary in life, the young boy Ivan decided to vest himself in the robe of the poor man of Assisi, and by doing so, to make himself even more at the disposal of the Lord. At the very start of the 20th Century, in 1909, Ivan made his first profession of vows, and received his Franciscan name, Serafin. Ivan began his first studies for the priesthood in Skadar, and then went on to finish them in Graz, Austria. Six years later, in 1915, Ivan professed his Solemn Vows as a Franciscan in the Albanian Franciscan Province of the Blessed Virgin Mary. In that same year, on the 30th of June, Ivan was ordained as a priest.

In his relatively short life, a life that was spiritually and pastorally full, and powerful, Ivan served his Franciscan community as a Definitore, as their economist, as a professor, and also, as a pastor. We can say that Ivan lived through a very turbulent period of recent world-history, that is, through the First, and Second World Wars, and, through his more-immediate local history, that is, the Kingdom of the Serbs, Croats, and Slovenians, as well as the First, and Second Yugoslavia. In specific historical periods, when it seems to us that nothing is good, and that it cannot, and will not be good, God's Providence always exhibits concern that in such periods, He finds specific persons, particular witnesses to life and Faith, who make themselves available to Him. He finds men who, through their lives, give witness that we are not alone, and that God has concern for us, and that God has not abandoned us. Despite all the nega-

tivity that surrounds us, despite the feeling of hopelessness, nonetheless, a trace of hope and the light of Love shines. However, this is never without a specific price to be paid.

The same was true, as well, for Blessed Serafin. Serafin's fault, as well as the fault of many other intellectuals, be they priests, or laymen, was that he lived in a time of godless dictators who destroyed all that did not fit their world-view, or their approach to life. Blessed Serafin died a martyr's death, because of hatred of Faith by such men: Following a Provincial Meeting which was called during these turbulent times, and whose aim was to make decisions about the future of their Franciscan Province, fra Serafin, being falsely accused by the Communist authorities in Albanian, under the brutal hand of Enver Hoxhe, was forcefully taken for questioning, and was severely tortured. During his questioning, fra Serafin's trachea was severely damaged. In extreme pain, fra Serafin expired a few days later. He died on the 11th of May 1947, in the Franciscan monastery in Ljež, which was converted into a hospital. A nurse named Marie Ndoje, who looked after fra Serafin those few days before he died, buried him in the monastery garden.

It was only after 47 years after his death, that the grave of fra Serafin was discovered. Fra Serafin's remains were uncovered the 16th of September 1994, thanks to the witness of this woman. Based on her testimony, a search for the remains of fra Serafin was successful, and his remains were placed in the foundation of a new church in Lijež, dedicated to the Annunciation to the Virgin Mary. The formal step leading to fra Serafin's beatification began on the 10th of November 2002 in the diocese of Ska-dar. The cause for the beatification of fra Serafin was officially closed on the 8th of December 2010. Included in that same process of beatification were 38 other Albanian martyrs, among them was fra Serafin Glasnović Kодиć. On the 5th of November 2016, these Albanian martyrs were declared Blessed by the Church.

"Amen, Amen, I say to you, unless a grain of wheat falls into the ground and dies, it remains alone. But, if it dies, it brings forth much fruit. He who loves his life, loses it; and he who hates his life in this world, keeps it unto life everlasting. If anyone wishes to serve me, let him follow me; and, where I am, there also shall my servant be. If anyone serves me, my Father will honor him." (John 12:24-26).

Village of Janjevo in Republic of Kosovo represent the oldest Croatian diaspora. Before the War in 1990s more than 3,000 Croatians lived in this village. After the war many of them immigrated to Croatia. The Church in Janjevo gave multiple saints and martyrs.

SVETI JOSIPE, JESI LI SE TI CIJEPIO?

PIŠE: fra Dragan Bolčić

Bez pitanja nema života. Svaki je život prepun pitanja. I redovito ih ima više negoli odgovora. Pitanja inače pokreću ljude. Kad se čovjek oko nečega pita, nerijetko se baca u traženje odgovora. O dubini pitanja vidi se i dubina (i/ili širina) nečije misli. Nečijega duha. Pitanja nas mogu potresti. Osobito onda kad ih ne očekujemo. Mogu nas i protresti. Tako što neke naše čine ili mišljenja dovedu u pitanje. Onda je potrebno razmisliti i premisliti svoj stil mišljenja i življenja.

Pitanje postavljeno u naslovu trenutno je najvažnije pitanje na kugli zemaljskoj. Zapravo tako izgleda. Ili želi biti najvažnije. Nezabilazno je čak i onda kad ga svim silama želite zaobići. Odgovor na ovo pitanje postao je temeljna informacija o čovjeku. Trenutno ništa ljudima o vama nije tako bitno kao pitanje o cijepljenju. Ali ne dajte se zavarati. Onima koji vas pitaju i niste tako bitni. Bitan im je odgovor kako bi vas negdje uspjeli smjestiti. I zaokružiti svoju sliku o vama.

Ovo pitanje promatram iz jezične perspektive. Volim jezik i volim se igrati riječima. I onda razmišljam zašto ljudi imaju potrebu postaviti takvo pitanje i što se krije iza njihova pitanja budući da se nije raspravljalo ni o smjelosti postavljanja pitanja iz naslova. Smijeh li ti mene uopće pitati jesam li cijepljen? Znaš, postoje intimna pitanja koja se ne postavljaju.

Pitanje iz naslova dovelo je do fragmentiranja osobe. Mi smo inače skloni fragmentaciji. Nerijetko druge promatramo samo kroz neku osobinu, a najčešće kroz mane i slabosti. I onda na temelju jedne osobine gradimo cjelovitu sliku osobe. Takav partikularan pristup nije ništa novo. Tako većina ljudi i živi. Stoga je mnogima kao keč na desetku došlo i ovo pitanje koje dodatno fragmentira osobu. Iz odgovora na njega ljudi počinju stvarati čitave forme mišljenja koje uopće ne moraju odgovarati stvarnosti ni stvarnom razlogu (ne)cijepljenja. A osobito ne cjelovitoj slici osobe. Međutim nemali broj ljudi je imao apsolutno znanje o drugome kad bi dobio odgovor na postavljeno pitanje. Iz toga 'znanja' je došlo do nbrojenih podjela, pa

toloških obrazaca ponašanja, priljivosti i proklinjanja, prisile i osude.

Vraćam se na temu o kojoj trebam pisati. Sv. Josip. U godini sv. Josipa nismo pričali o sv. Josipu. Uglavnom. Tu i tamo pokoji duhovni čorak posvete, pokoja pobožnost ili devetnica prije njegove svetkovine i to ti ga je bilo to. Sutiljiv čovjek u vremenu buke je malo kome zanimljiv. Čak ni papa Franjo koji je proglasio Godinu sv. Josipa nije se njime previše bavio. Tek je jučer (17. studenog 2021.) počeo niz kateheza o njemu prije negoli završi njegova godina (8. prosinca 2021.). Negdje smo svetoga Josipa izgubili iz vida jer nam je svu pozornost otele priča oko korone i cijepljenja. Zato sam namjerno stavio ovaj naslov teksta: Sv. Josipe, jesi li se ti cijepio?

Kako bi on na to odgovorio? Vjerojatno onako kako i čitamo o njemu u evanđeoskim tekstovima. Šutio. I to je dosta o tom pitanju. Bolje bi bilo da smo malo razmatrali njegov život i vidjeli što možemo naučiti od toga čovjeka. Sutiljivi svetac daje nekoliko lekcija. Izvrsnih za ovo vrijeme kad su Kristovi učenici plašljivi, zbunjeni i dezorijentirani.

1. Svoje nutarnje strahove razrješuje s Bogom. Prije negoli išta odluči, Josip svoje nutarnje strahove razrješuje s Bogom. S onim koji je veći od njegova straha. On svoje nedoumice i zbunjenosti ne stavlja na druge. Ne

nabacuje na druge ono što sam nije razriješio. Teret problema ne stavlja drugima na leđa. I tu je njegova veličina. U vremenu u kojemu živimo nbrojeni su ljudi – od političara do svećenika – sve svoje neznanje, zbunjenoost, preplašenost, nedoumice, nejasnoće, ideološka uvjerenja vješto bacali na narod i tako stvarali podjele. Uspjeli su. Ljudi su bez ikakva razlučivanja usvajali ono što su njihovi 'autoriteti' govorili i činili. Gotovo da nisam susreo svećenika koji bi kazao: A što Krist misli o ovome? Što bi on učinio? Kako bi sv. Josip postupio? Itd.

2. Nije prisilio Mariju na abortus. Da je kojim slučajem natjerao Mariju da počini abortus, (kao kršćani) danas ne bismo imali nikakvih problema. Živjeli bismo u poganstvu i bili pogani. Baš zato što je htio da se to dijete rodi i što se to dijete rodilo, mi danas imamo znak raspoznavanja. Krista. Idealnog za naše vrijeme i odnose. Josipova veličina je u tome što nije izbjegao izazove. I nije kukao. Impresivna je njegova sposobnost suočavanja. Ona nisu laka. Cesta su i nerijetko bolna. Izazovi su iz Josipa izvukli najbolje. Izvukli su Krista! A vrijeme koronavirusa je iz mnogih izvuklo ono najgore. Na površinu je izašlo toliko mržnje, straha, bijesa, psovki, uvrjeda, osuda, ludosti itd. Izašlo je toliko bojazni od istine i izbjegavanja jasnoće. A vrijeme je idealno za Božju snagu i Božju mudrost. Za svjedočenje i hrabrost. Za Krista!

3. Usmjerenost na bitno. Sveti Josip nije dao da mu nebitni ljudi – koliko god bili opasni i moćni – ukradu ženu i dijete. Cijeli je svoj život stavio u službu života. Sav je usmjeren na Boga i na njegovu providnost. Ne postoji nijedan detalj u kojemu pokazuje da mu Gospodin, žena i dijete nisu važni. Čak i onda kad je htio Mariju potajice otpustiti, u njemu je bilo prostora za Božju intervenciju.

Vrijeme u kojemu mi živimo nešto je drukčije. Dopustili smo medijima, vijestima i vlastima da nam ukradu ženu i dijete. Da nam ukradu Krista! Čak i onda kada nije bilo do drugih nego baš do nas, u ustima mnogih nije bilo Krista niti evanđelja. Krist se izgubio u ovom naraštaju, a mnogi 'vjernici' su dopustili da im ga se otme. Svijet je bućio i galamio, a ljudi nasjeli. Tihi Bog, šutljivi svetac i žena šutnje ostali su postrance. Grubost je bila nametljiva. Nježnost je čekala. Umjesto da vjetar Duha otpuše strahove, dopustili smo vjetru zloduha da nam pomete bitno.

4. Bio je prisutan i stvarao je ozračje povjerenja. Ovo nije malo: biti prisutan. Josip je prisutan u životu svoje žene i djeteta. Prisutan! Ne postoji nijedan trenutak u kojemu nije prisutan. Snaga njegove prisutnosti stvarala je ozračje povjerenja. To je jedan od razloga zašto je Krist mogao biti slobodan, pun otvorenosti i povjerenja. Rastao je u takvom ozračju. Njegov je počim bio prisutan u odgoju. Vrijeme u kojemu živimo vrijeme je gubitka prisutnosti. Određeni broj ljudi sve je manje prisutan, a sve više odsutan. Izgubili su sposobnost za prisutnost. Naše je vrijeme to zorno pokazalo.

Nerijetko su ljudi mentalno bili tamo gdje nisu trebali biti, a tamo gdje su trebali biti nije ih bilo. Oni koje zovemo očevima (a i ja pripadam nekakvom 'duhovnom' očinstvu) uglavnom nisu vršili očinsku ulogu. Preuzimali su višak tuđih uloga, a našli se u manjku ponašanja. Umjesto povjerenja i rasta u slobodi, uglavnom se popuštalo pritiscima i sijalo strahove. Svećenici su bez ikakvih kvalifikacija odjednom postajali kemičari, virolozi i liječnici. Liječnici su uživali u državnim ulogama. A državni demokratskih sutava su reciklirali igračke totalitarizama. I nastao je kaos. Ljudi su stavljali maske,

a one su samo padale. Sveti Josip je bio muž i otac. Ništa više i ništa manje od toga. Samo je vršio svoju ulogu. Imao je povjerenja u ženu i dijete. I do nas je došlo ozračje njihova povjerenja. Unatoč kaosu u kojemu smo se našli. Neka nas njegov primjer pouči

važnosti šutljivih usana, otvoreni očiju i umijeću slušanja. Ako nam to uopće zvuči privlačno. Ako nam to nije privlačno, možemo se izložiti i svjedočiti za Krista. Možda i dati život za njega. Ups, zaboravio sam da je najvažnije čuvati zdravlje. Ispričavam se.

Saint Joseph! Have you been vaccinated?

There is no life without questioning. Every life is filled with questions. And, all-too-often there are more questions than answers. Questions animate people. When a person is faced with some question, he often seeks an answer. Depending on how profound a question is, one can determine the depth, or width of someone's thoughts - the depth of one's spirit. Questions can shake us to the core - especially if we do not anticipate them. At times, questions can shake the acts we engage in, or our thoughts, leading us to question ourselves. In such cases, it is necessary that we reconsider and rethink our style of thinking, and of living.

The question posed in the title of this article is, at present, the most important question facing the globe of the Earth. Or, at least, it wishes to be the most important. That question is unavoidable even when you wish to avoid it with all your might. A response to this question has become for man, a fundamental question. Presently, nothing about you is as essential to know as the question concerning vaccination. However, do not allow yourself to be deceived. To those who question you, you really are not that essential. Your answer is what is essential to them so that they might in some manner categorize you, and develop a full picture of who you are.

I am contemplating the question raised above from a linguistic perspective. I love language, and I love to play with words. Because of this, I am forced to contem

contemplate why men feel the need to pose such a question, and what lies behind their question since no one debated the audacity of having asked such a question as the one posed in the title of this article. May you even ask me if I have been vaccinated? You know, there are intimate questions that one may not pose.

The question posed above has brought us to a point wherein we tend to fragment persons. We are, in any case, inclined towards fragmentation. Often, we contemplate others simply on the basis of a particular characteristic, and, most often, we tend to view a person based on their flaws and weaknesses. Then, in such a case, we build our picture of that person on the basis of that single characteristic. Such an approach is nothing new. This is the way most people are. Hence, for many people, this question that tends to additionally fragment people, comes as a royal flush. Based on the response to the question, men begin to create entire categories of thinking which do not necessarily correspond to reality, or to the real reason for being, or not being vaccinated. And, most certainly, they do not reflect the full picture of a person.

In the meantime, not a small number of people would have "absolute knowledge" about another person once he has gotten a response to the question posed. From this "knowledge," comes forth countless divisions, pathological forms of behavior, nastiness and condemnations, coercion and judgements.

I return to the theme about which I am supposed to write - to Saint Joseph. In this year of Saint Joseph, we - in the main - did not preach about him. Some spiritual shot of consecration here or there, some devotion, or novena prior to his Feastday - and that was that. A reticent man, one in time of a discordant din, proves to be of little interest to anyone.

In fact, even Pope Francis, the one who proclaimed the Year of Saint Joseph, did not overly engage himself with Joseph. It was only yesterday, (the 8th of November 2021), that a series of catechesis about Saint Joseph began, that is, before the Year of Saint Joseph ends, (the 8th of December 2021). We somehow lost sight of Saint Joseph because all of our attention has turned to the Corona Virus, and vaccination. This is why I purposely titled this essay: Saint Joseph! Have you been vaccinated?

Now then, how would he answer that question? Most likely, in the same manner that we read about him in the Gospels: Silently. And that is enough answer to this question posed. It would be far better if we were to contemplate his life, and see what we might learn from that man. The silent saint, nonetheless, offers several lections - excellent for this time, a time when Christ's disciples are frightened, confused, and disoriented.

1. He resolves his inner fears with God. Before he decides, Joseph resolves his inner fears with God. With the One who is greater than his fears. He does not burden others with his hesitations, and confusions. He does not place upon others, that which he himself did not resolve. He does not transfer the weight of his problems to the shoulders of others. And, it is in this, that his greatness lies.

In this time that we live in, countless men - from politicians, to priests, have cleverly tossed their lack of knowledge, confusions, fears, doubts, and lack of clarity on the people, and thus, they created division among us. They have succeeded! Without any sort of discernment, men have adopted that which their "authorities" said and did. I most likely never met a priest who might say: "And, what would Christ think about that? What would He do? How would Saint Joseph approach this? And so forth.

2. He did not force Mary to have an abortion. Had Saint Joseph, by some chance, forced Mary to have an abor-

tion, we, (as Christians) today would have no problem making such a decision. We would live in the world of paganism, or would be pagans ourselves. Exactly because he wished that child to be born, and that that child was born, we, today, have the mark of discernment: Christ. The ideal One for our time, and for our relationships.

The greatness of Saint Joseph is to be found in the fact that he did not avoid challenges. He did not wail and lament. His ability to confront problems is impressive. This is not always easy. Often, they are painful. Challenges brought out the best in Saint Joseph: They brought out the Christ in him!

This time of the corona virus has brought out the worst in many of us. What has surfaced is a lot of hatred, fear, anger, cussing, insults, judgments, craziness, etc. What has emerged is a great deal of fear of the Truth, and avoidance of clarity. Yet, this time is ideal for the Strength of God, and the Wisdom of God...a time for witness, and courage...a time for Christ!

3. Orientation towards that which is essential. Saint Joseph did not allow in-significant men - regardless of how dangerous, or powerful, they might be - to steal his wife and child. He gave his entire life to the service of life. He was totally directed towards God, and His Providence. Not so much as a single detail exists which might show that the Lord, his wife, and child, were not important. Even when he thought that he might divorce Mary, there was still space within the soul of Saint Joseph for God's intervention.

The time we live in, it somewhat different. We have allowed the media, the news, and the authorities to steal away our wife and child... to steal Christ from us! In fact, even when it was not up to others, but to us, there was no Christ on our lips, nor were there the Gospels. Christ has been lost in this generation, and, many of the "faithful" have allowed that He be taken from us.

The world roared, and yelled, while men were tricked. A reticent God, a silent Saint, and a woman of silence, were left behind. Ugliness was obtrusive. Gentleness had to wait. Instead of the breath of the Spirit blowing away fear, we have allowed the Wind of Evil Spirits to sweep away that which is essential.

4. He was present, and created an atmosphere of trust. That is no small

thing, to be present. Joseph is present in the life of his wife, and child. Present! Not so much as a single moment exists that he was not present. The strength of his presence created an atmosphere of trust. That is one of the reasons why Christ was able to be free, and full of openness and trusting. He grew up in such an atmosphere. His foster father was present during his upbringing.

The time we live in is a time of loss of presence. A definite group of men show less presence, and more absence. They have lost the ability to be present. Our time has revealed this only too clearly. Not infrequently, men's minds are where they should not have been, and, where they should have been, they are not.

Meanwhile, those that we call fathers (and I, in some sort of spiritual sense belong to that group), in the main, failed to carry out their role as fathers. They took upon themselves the surplus load of others, but found themselves deficient in their behavior. Instead of confidence and growth in freedom, in the main, they allowed themselves to give in to pressures, and to sow fear.

Priest, without any sort of qualifications, all of a sudden, became chemists, virologists, and medical doctors. Medical doctors began to find satisfaction in government roles. And, statesmen serving democratic governmental systems were simply recycled toys of Totalitarianism. Chaos ensued. People put on masks, but they only slipped down on their face.

Meanwhile, Saint Joseph was a husband and a father - nothing more, nothing less than that. He only carried out his role. He had confidence in his wife, and in his child. And, that atmosphere, that confidence, has been able to reach us - despite the chaos where we find ourselves.

May the example of Saint Joseph teach us the importance of stilled lips, open eyes, and the art of listening, that is, if that sounds conducive to us at all. And, if that is not conducive to us, we then can open ourselves, and give witness to Christ - perhaps, even give up our lives for Him.

Ups! I forgot that what is most important is that we guard our health...that we be vaccinated.

I apologize!

*Zdravo, Čuvaru Otkupiteljev,
Zaručnice Blažene Djevice Marije.
Tebi je Bog povjerio svoga jedinoga Sina;
U te je Marija pohranila svoje povjerenje;
uz tebe je Krist postao čovjekom.*

*Blaženi Josipe, podari i nama svoje očinstvo
i vodi nas putem života.
Pribavi i nama milost, milosrđe i odvažnost
i brani nas od svakoga zla. Amen.*

Papa Franjo

fra David Zrno: Američki dnevnik

Kroz mnoga desetljeća Chicago čuva sjećanja hrvatskog puka i franjevac koji zajedno putovaše prostorima dalekim i kroz gotovo svaki dio 20. stoljeća.

Hrvatski etnički institut u Chicagu u svojim arhivima i publikacijama čuva sjećanje na ljude i događaje, na jedan narod raširen daleko i na njegove pastire koji su za njima pošli želeći pomoći dušama na putu vječnosti. Zahvaljujući brizi ove franjevačke braće kroz skoro 50 godina sačuvana je građa koja govori o sjećanju.

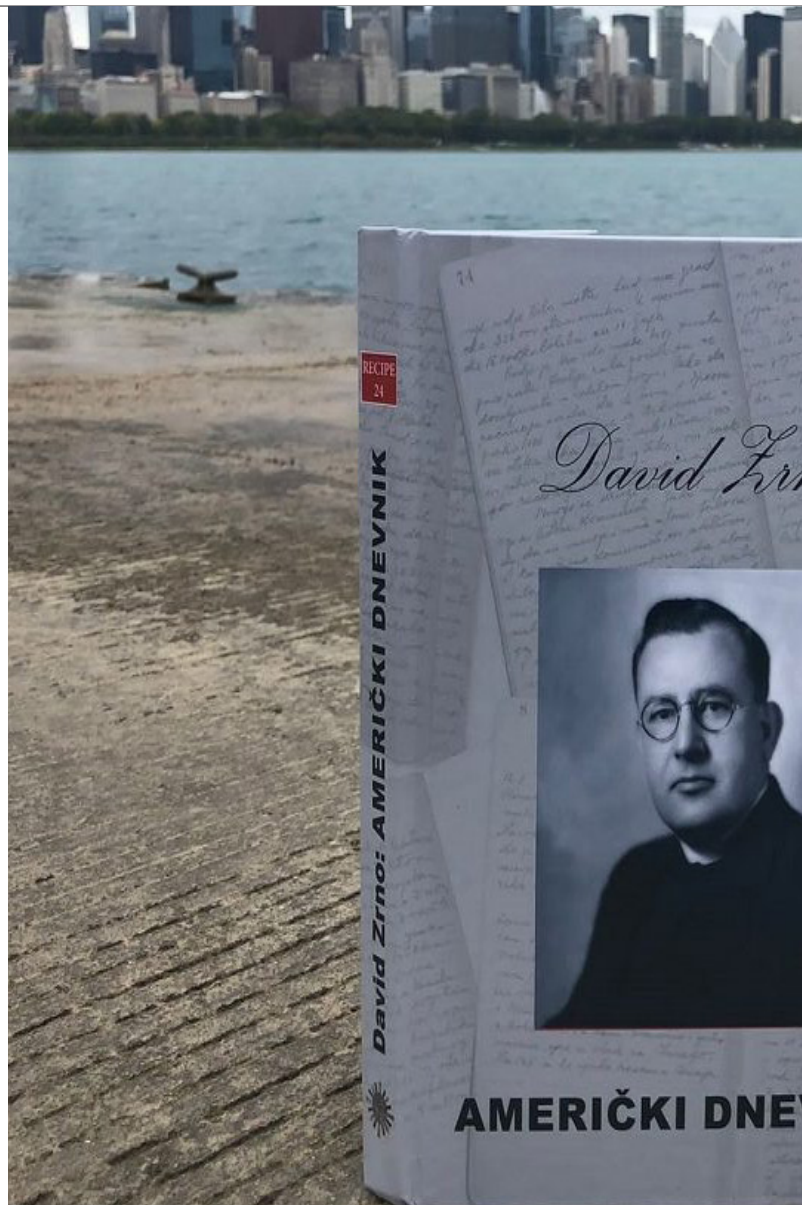
Upravo zbog toga je bilo moguće posljednjih godina baviti se digitalizacijom građe koja svjedocima jednog vremena ponovno daruje glas i ime. Sjećanje omogućuje pripadnost. Pamćenjem pripadamo.

Jedno takvo sjećanje o Hrvatima Amerike zabilježeno je u "Amečkom dnevniku" fra Davida Zrne. Nakon 91 godine nakon početka pisanja, 52. godine nakon završetka pisanja i 37 godina od smrti njegova autora, konačno je "Američki dnevnik" ugledao svjetlo dana. Ovo djelo je vrijedno iz nekoliko razloga:

Iz njega se vidi što je sve prošao jedan franjevac kako bi došao do što većeg broja Hrvata, ohrabrio ih u vjeri i poticao na življenje sakramenata. Fra Davidov život ispisao je divne stranice zauzetosti za kršćanske duše. Dnevnik nam detaljnije otkriva stanje hrvatskih ljudi i zajednica u Americi u jednom vrlo posebnom prije i poslijeratnom vremenu.

Isto tako, fra Davidov dnevnik govori i o vrlo nazočnom duhu komunizma i bezboštva među dijelom hrvatskih ljudi još ranih tridesetih godina. Znajući za ovaj dnevnik, Ivan Aralica je 2016. godine napisao svoj roman "Farrell" u kojem otkriva nevjerojatnu informaciju da je gotovo sedmina svih članova Komunističke partije u Americi potjecala iz male hrvatske zajednice u gradiću Farrellu, državi Pennsilvaniji.

"Taj podatak govori nešto o sklonosti Hrvata da svoje utočište traže u velikim ideologijama." I Aralčin opis stanja u ovom gradiću govori o tome s kime i čime se

fra David tako često morao susretati. U tom romanu ime fra Davida Zrne spomenuto je u lijepom sjećanju.

Ovaj vrijedni Dnevnik odlično je pripremio dr. fra Robert Jolić i njime svijetu ponudio upoznati ponosnog člana franjevačke zajednice čiji rad je ogromno nadahnuće naraštajima. Svih 360 stranica ove knjige vrijedno je pročitati i u njima spoznati hod jednog naroda i njegova pastira.

U Hrvatskom etničkom Institutu se čuva ne samo ovaj originalni "Američki dnevnik", nego među ostalima i povijesno vrijedna pisma Ivana Meštrovića fra Davidu Zrni još iz 1948. godine.

Knjigu je priredio dr. fra Robert Jolić. Nakladnik: Hercegovačka franjevačka provincija BDM, Mostar, 2021

fra Božidar Benković: Tragedija jednog naroda

Knjiga fra Božidara Benkovića: "The Tragedy of a Nation", Tragedija jednog naroda, čuvala se desetljećima u Hrvatskom etničkom institutu.

Davno je to bilo! Jesen 1946., prije 75 godina, kada je fra Theodore Božidar Benković tiskao knjigu u Chicagu pod nazivom "The Tragedy of a Nation". Djelo je odmah postalo svjedok. Naime, bijaše to prva knjiga koja je opisala stanje hrvatskoga naroda u vrijeme njegove države od 1941. do 1945. te u vrijeme dolaska komunista. Fra Božidar je 1938. godine stigao u Mostar na drugi dio teoloških studija. Tamo ga je zatekao rat i tragedija jednog naroda kojega Boško naziva "narod moga oca", a koji u tragediji čvrsto postade i njegov vlastiti.

Knjigu su za tisak vrlo stručno pripremili dr. fra Robert Jolić i fra Ante Marić. Iako se desetljećima u Americi spominjalo ime ove knjige, ona nikada nije ugledala svjetlo dana na hrvatskom jeziku. Ima tome i razloga. Vjerojatno je i dobro da nije bilo tako. Naime, Hrvati su desetljećima puno toga tiskali sami za sebe, na hrvatskom jeziku, hrvatskom čitateljstvu. Da, vrijedno je to bilo u mnogim kontekstima života, posebice u vrijeme borbe za slobodu i državu, ali kada je riječ o zauzimanju za pravo jednog cijelog naroda, o govoru istine, o tragedijama, o svjedocima koji su vidjeli što se dogodilo, onda je štivo na engleskom jeziku bilo od presudne važnosti. Stoga je fra Božidarovo tiskanje knjige odmah na početku 1946. na engleskom jeziku bilo od velike vrijednosti. Isto kao što je zauzimanje hrvatskih svećenika Amerike pred američkim vlastima bio izuzetan događaj kada su bili primljeni u Bijelu kuću od predsjednika Eisenhowera u lipnju 1954.

Zanimljivo je znati još jednu crticu iz života fra Božidara Benkovića. Naime, on je otišao 1944. godine u Zagreb na liječenje. Tamo su se nalazili zarobljeni američki piloti. Za njih se brinula barunica Vera Nikolić. Njezin posjed bio je cijeli današnji Pantovčak. Kada su doznali za fra Božidara kao jedinog rođenog Amerikanca, molili su ga da slavi svete sakramente s katoličkim pilotima. Tako i bijaše. Fra Božidar se s njima družio kroz sve vrijeme svog boravka u Zagrebu, sve do povratka u Ameriku krajem 1945. Ovaj dio fra Božidarova života pretočen je u izvrstan dokumentarni film "Zrakoplovci i barunica", autora Nikole Kneza iz Hrvatskog filmskog instituta u Corpus Christi, Texas. Cijelo imanje Pantovčak oteto je barunici Nikolić, te su komunisti na njemu napravili vilu, a kasnije je pretvorena u predsjednički ured. Ova knjiga svakako je vrlo edukativna i vrijedna čitanja. Ona je svjedok jednog vremena i jedne velike tragedije čije posljedice osjećaju naraštaji hrvatskih ljudi u svim dijelovima domovine i dijaspori.

Knjigu je priredio dr. fra Robert Jolić, Nakladnik: Hercegovačka franjevačka provincija BDM, Mostar, 2021

HRVATSKO PROLJEĆE I HERCEGOVAČKI FRANJEVCI

PIŠE: fra Antonio Petric, fra3.net

Ove godine obilježavamo 50 godina od kulturnoga, političkog i gospodarskog pokreta prozvanim "Hrvatsko proljeće" koji se borio za rješavanje hrvatskog statusa u tadašnjoj Jugoslaviji. Taj je pokret imao utjecaj i na franjevce u Hercegovini, a ovdje ćemo vidjeti kakve.

Šezdesetih je godina prošloga stoljeća došlo do određenoga pomaka u odnosima Crkve i Jugoslavije. Prvo, uspostavljeni su poludiplomatski odnosi između Vatikana i Jugoslavije 1966. godine što je olakšalo rad Crkvi u Jugoslaviji. Stanje se poboljšalo 1970. godine potpisivanjem Vatikanskih ugovora i odlaskom Tita u posjet papi 1971. godine. Iako su poboljšani službeni odnosi, to ne znači da država i dalje nije imala nepovjerenja prema svećenicima. Drugo, u Mostaru 1966. godine je održano tzv. "Mostarsko savjetovanje" nakon kojega je došlo do gospodarskog razvoja u zapadnom dijelu Hercegovine i život se počeo odvijati normalnije.

U ovakvim okolnostima Matica je Hrvatska objavljivanjem "Deklaracije o nazivu i položaju hrvatskog književnog jezika" pokrenula lavinu nezadovoljstava koja će se očitovati i u ostalim segmentima javnog života. Tražilo se rješavanje hrvatskoga pitanja u sklopu jugoslavenske države.

U vremenu svih ovih događanja hercegovački su franjevci krenuli u duhovnu obnovu Hercegovine. Počinju se graditi nove crkve. Mladi se bogoslovi šalju na studiranje u inozemstvo. Osim bogoslova u inozemstvo se šalju i svećenici kako bi duhovno brinuli o gastarbajterima; pojedini svećenici su prvo išli na kraće vrijeme u inozemstvo, a kasnije počinju s osnivanjem misija. Ponovno se uspostavljaju veze s Kustodijom u Americi te ostalim franjevcima koji su otišli iz Jugoslavije tijekom i nakon 1945. godine. Krenulo se i na unaprjeđenje kulturnog života Hercegovine. Osnivaju se prva katolička glasila: Mir i dobro (službeno glasilo Hercegovačke franjevačke

Na fotografiji: Prijenos kostiju pobijenih hercegovačkih franjevaca u Brijegu. Bio je ovo trn u oku komunističkih vlastodržaca.

provincije) 1968. godine, Kršni zavičaj 1969. godine, Naša ognjišta 1971. godine te Movis u Švicarskoj 1970. godine. Franjevci su se povezali s Maticom Hrvatskom i počeli učlanjivati u ovu organizaciju.

Sve su ove događaje budnim okom pratile jugoslavenske vlasti i tiskovine. Redovito su se oglašavale nazivajući franjevce "sijačima šovinizma" ili čak "neprijateljskom organizacijom hercegovačkih franjevaca" (Mir i dobro, 1970.). Provincijal je službeno zatražio od vlasti da se očituju po ovom pitanju, ali nije dobio odgovor. Kasnije su prozvani organizacijom "koja posebno zabrinjava" ili čak "neprijateljskom organizacijom" (Mir i dobro, 1971.). Bilo je nekoliko razloga zbog kojih su vlasti bile zabrinute.

Prvo, tu je ponovno povezivanje s franjevcima u inozemstvu, napose s franjevcima u Americi čija je djelatnost posebno zabrinjavala jugoslavensku vlasti. Drugo, tu je prijenos kostiju širokobrijeških mučenika iz skloništa u širokobriješku baziliku. Problem pri

a iz protuavionskog skloništa u samostansku crkvu na Širokom

jenosa kostiju pobijenih franjevacu bio je taj što nisu tražili odobrenje vlasti za prijenos kostiju. Treće, fra Gojko Musa je 1971. godine tiskao brošuru "Široki Brijeg" koja je odmah zabranjena jer su u njoj pobijeni franjevci nazvani mučenicima. Krenula je prepiska između Provincije i Okružnog suda u Splitu, a kasnije i Vrhovnog suda Hrvatske i Vrhovnog suda Jugoslavije. Na kraju je Provincija morala povući brošuru iz tiska, s tim da se nikako nije složila s tim da su pobijeni franjevci surađivali s okupatorom i nosili oružje. Četvrto, tu su marijanska hodočašća mladih na Široki Brijeg koji je zabrinjavao vlasti, a kao razlog zabrinutosti navode i pjesmu "Rajska djevo kraljice Hrvata". Peti razlog zabrinutosti je širenje gore spomenutih tiskovina, napose Naših ognjišta, među radnicima u inozemstvu (Naša ognjišta su u svome prvom broju pisala o proslavi mature u Posušju, nakon čega je uprava srednje škole u Posušju prosvjedovala zbog toga pisanja). I šesti razlog je pastoralno djelovanje mlađih svećenika među mladeži u Hercegovini. Hercegovački su franjevci označeni kao jedni od glavnih širitelja Hrvatskog proljeća u Hercegovini (Kamberović, 2019.)

Žestok medijski napad na Provinciju izvršen je krajem 1971. godine zbog suradnje s Maticom Hrvatskom, jednom od predvodnica Hrvatskog proljeća. Provincija je napadnuta zbog davanja materijalne pomoći i zbog učlanjivanja franjevaca u Maticu Hrvatsku. Ozbiljan eksces zbio se 18. veljače 1972. kada je jedan milicajac u Tomislavgradu (tadašnjem Duvnu) u crkvi stajao naoružan kraj glavnog oltara tijekom pobožnosti Križnoga puta. Uprava samostana je prosvjedovala zbog toga. On nije bio sam, ostali milicajci vršili su premetačinu samostana zbog suradnje Naših ognjišta sa zadarskim profesorom Brunom Zorićem. Umjesto prostorija Naših ognjišta oni su pretresli čitav samostan i odnijeli nekoliko stotina dokumenata, koji u većini nemaju nikakve veze sa spomenutim profesorom. Kasnije su više puta zagrebačke i beogradske novine pisale protiv pojedinih članaka Naših ognjišta. Glavni urednik Naših ognjišta fra Ferdo Vlašić od tada je bio pod budnim okom tajnih službi (kasnije će završiti u zatvoru).

Hrvatsko je proljeće prekinuto krajem 1971. godine. Čelni ljudi pokreta su ili smijenjeni ili uhićeni. Mnogi studenti rodom iz Hercegovine završili su u zatvoru. Hercegovački franjevci nisu završili u zatvoru jer nisu javno sudjelovali u Hrvatskom proljeću, ali su ga iz sjene podupirali. Provincija je doživjela mnoge napade i poniženja od državnih tiskovina. Država očito nije htjela izvršiti veći pritisak na Provinciju vjerojatno zbog svježe uspostavljenih diplomatskih odnosa sa Svetom Stolicom. Pa ipak i blaćenje nečije časti može dovesti do mnogih problema. Prema Provinciji izgleda više nije bilo povjerenja. Koristile su se sve prilike da se njezin rad obezvrijedi, sve do raspada Jugoslavije 1991. godine.

Mir Vam i dobro.

Literatura: Bazilije S. PANDŽIĆ, Hercegovački franjevci; sedam stoljeća s narodom, Mostar, 2011.; JOLIĆ – MIOČ – VUKADIN, Fra Ferdo Vlašić – vizionar i patnik: Spomenica, Tomislavgrad, 2005.; Husnija KAMBEROVIĆ, "Studenti iz Hercegovine na Sveučilištu u Zagrebu u doba Hrvatskog proljeća", u: Nacije i migracije; Studije iz bosanskohercegovačke historiografije, Sarajevo, 2019., str. 175-196.; Mir i dobro, god. 1969., br. 4; god. 1970., br. 7; god. 1971., br. 3, 5; god. 1972., br. 2; Darko DUKOVSKI, Ozrcaljena povijest, Zagreb, 2012.

Iz župnih zajednica/From our Parish Communities

Sv. Jeronim St. Jerome Chicago

Župno Osoblje | Parish Staff

fra Ivica Majstorović, župnik,
fra Antonio Musa, župni vikar

2823 S Princeton Ave
Cardinal Stepinac Way
Chicago, IL, 60616

www.stjeromecroatian.org
stjeromecroatian@gmail.com
312-842-1871

KRŠTENI U NAŠOJ ŽUPI BAPTIZED AT OUR PARISH

- Atticus Jacob Stubitsch
- Althaea Juliet Stubitsch
- Joel Anthony Saucedo
- Gage Ellis McKinnon
- Magdalena Kikaš
- Mason Marko Pavlin
- Milka Margareta Milković
- Celine DeLa Rosa
- Emili Ljuba Pervan
- Rafael Jure Rogić
- Augustino Ivan Buntić
- Ariella Rose Ricobene
- Mila Rose Slagter
- Vice Čuvalo
- Dane Jurković

*Neka rastu u mudrosti
i ljubavi Božjoj!*

*May they grow in the wisdom
and the love of God!*

SJEĆANJE NA IN MEMORY OF

- Marinko Ilić
- John Balzano Sr.
- John Kappel
- Frances Zec
- Josip Došen
- Judith Cronin
- Marija Pavlin

Počivali u miru!

May they rest in Lord's Peace!

JAVNA MOLITVA KRUNICE: I ove smo godine zajedno molili krunicu pred kipom Gospe Međugorske i tako se pridružili tisućama katolika koji u listopadu krunice mole u javnosti svjedočeći svoju vjeru.

PUBLIC ROSARY

RALLY: Once again we prayed the public rosary, joining thousands of Catholic who do the same every October.

MLADI ZA VUKOVAR: Naši su mladi ove godine na uočnicu pada Vukovara, 17. studenoga zapalili svijeće i molili kod kipa naše Gospe. Ovo sjećanje na Vukovar bilo je uistinu lijepi susret i događaj koji nas je još jednom okupio u ljubavi za domovinu i žrtvu podnesenu za njezinu slobodu.

YOUTH HOSTED A CANDLE SERVICE FOR VUKOVAR.

ADVENTSKO DRVCE
Djeca iz naše hrvatske škole i grupa mladih i ove su godine organizirali adventsku akciju Adventsko drvce kojom skupljaju pomoć za siromašne obitelji pred Božić. Hvala im što iskreno brinu za one u potrebi i daju nam svjedočanstvo vjere.

YOUTH GROUP AND CROATIAN SCHOOL PUT UP THE ADVENT GIVING TREE AGAIN THIS YEAR

VJENČANI U NAŠOJ ŽUPI MARRIED AT OUR PARISH

- Matthew Ripsch & Gina Monaco
- Mark Blair & Kristina Mossman
- Brian Markham & Lea Rose Moravec
  - Judson Koehn & Kata Zelić
  - Ryan Downs & Ivana Kosir
- Nicholas Rodriguez & Maria Frustacci
  - Nicholas Overby & Mariana Kikaš
  - Patrick Jones & Karli Ferro
- Matthew Leveille & Giana Capecci

Neka Bog blagoslovi ove nove obitelji! May the Lord bless these new families!

PRIKUPLJANJE HRANE ZA DAN ZAHVALNOSTI: Svake godine za američki Dan Zahvalnosti naša župa prikuplja hranu za potrebe siromaha u našoj okolini. I ove godine naši su se župljani velikodušno odazvali te smo prikupili veliku količinu hrane koja je zatim bila prosljeđena fratrima kapucinima i njihovoj pučkoj kuhinji PORT MINISTRIES. Hvala našim župljanima koji se uvijek tako lijepo odazovu ovim akcijama.

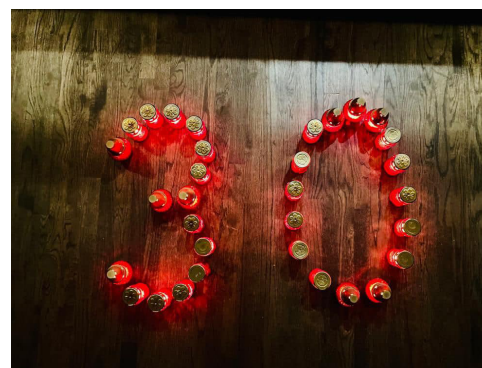
THANKSGIVING FOOD DRIVE: Every year our parish is organizing a food drive in the first three weeks of November. As we are giving thanks to God for all his gifts we don't want to forget those less fortunate among us. This year we donated food to Capuchin Franciscans soup kitchen PORT MINISTRIES. Our parishioners are always very generous. God bless them!

ČESTITAMO KUD-U HRVATSKA BAŠTINA NA 15 GODINA USPJEŠNOG RADA NA OČUVANJU KULTURE I TRADICIJE NAŠEGA NARODA. HVALA VAM I BOG VAS BLAGOSLOVIO!
CONGRATULATION TO KUD HRVATSKA BAŠTINA (CROATIAN HERITAGE) ON THEIR 15TH ANNIVERSARY!

ZAJEDNO SA DRUGE DVIJE HRVATSKE ŽUPE U CHICAGU, SA NAŠIM FRATRIMA, ČASNIM SESTRAMA, GENERALNIM KONZULATOM I SVIM DRUŠTVIMA I ORGANIZACIJAMA GRADA CHICAGA, OBIJEŽILI SMO 30 GODINA OD ŽRTVE VUKOVARA. SVETE MISE SU SLAVLJENE U SVIM NAŠIM CRKVAMA, A ZAJEDNIČKI MOLITVENO-KOMEMORATIVNI PROGRAM IRUČAK JE ODRŽAN U HRVATSKOM KULTURNOM CENTRU U CHICAGU. NAŠIM POKOJNIMA HVALA I NEKA IM BOD PODARI SVOJ MIR.

30 ANNIVERSARY OF VUKOVAR TRAGEDY WAS COMMEMORATED IN OUR COMMUNITY WITH HOLY MASS AND WITH THE PRAYER SERVICE AND MEMORIAL LUNCHEON IN CROATIAN CENTER IN CHICAGO.

Čestitamo Debbie i Donaldu Trna i Darki i Ružici Grgić koji su zajedno s nama i sa cijelom župnom zajednicom proslavili 25. obljetnicu braka. Bog vas blagoslovio i čuvao.

Congratulations to Debbie and Donald Trnka and to Darko and Ružica Grgić who celebrated their 25th Wedding anniversary with our parish community last October. God bless you and keep you safe in love and loyalty.

Srce Isusovo Sacred Heart Chicago

Župno Osoblje | Parish Staff

fra Stjepan Bedeniković, župnik
fra Dragan Bolčić, župni vikar

2864 E 96th St
Chicago, IL 60617

(773) 768-1423
shcroat@comcast.net
www.sacredheartcroatian.org

When the Saints come marching in

Our All Saints Day celebration began with "When the Saints Come Marching In", the First Grade of Sacred Heart School dramatized the Litany of the Saints at the Mass attended by all of the school children. Lined up before the altar, facing their schoolmates, the first-graders wore excellent costumes as beautiful as a stained glass window.

As they went to the pulpit and with the coordinating help of their teacher, Mrs. Judy Wedryk, the young holy people spoke the petitions of the Litany: "Mary and Joseph," and everyone responded, "pray for us." "Michael and all angels" ... "pray for us." St. Mary was present; as was St. Joseph. Also, an angel, a bishop, a monk and others, including St. Francis of Assisi and St. Anthony.

The Litany of Saints reminded us that we are in union with the multitude of angels and the saints who are praying for us until we are all united in God's Kingdom. Earlier, Fr. Stephen Bedeniković, O.F.M. spoke in the homily about how the saints serve as models for us in our most important goal in life: becoming saints ourselves. After all, Father Steve noted, this day celebrates All Saints, including those who were people like ourselves who never became famous saints but did lead holy lives and are now in heaven.

Kad sveci prolaze između nas...

Naše slavlje svetkovine svih svetih započelo je pjesmom "Kad sveci prolaze između nas." Za vrijeme svete mise učenici prvog razreda škole Srca Isusova izveli su igrokaz molitve litanije svetaca. Stajući ispred oltara pokazali su svoje prekrasno izrađene kostime. Uz pomoć njihove učiteljice gospođe Judy Wedryk učenici su recitali litanije svetaca. Neki od zanimljivih kostima bili su: Sv. Marija i Sv. Josip, a također su bili prisutni i anđeo, biskup, monah i mnogo drugih svetaca, uključujući Sv. Franju Asiškog i Svetog Antu.

Litanije svetaca podsjetili su nas da smo svi mi povezani sa mnogo anđela i svetaca koji se neprestano mole za nas do samog našeg ulaska u Božje kraljevstvo.

Ranije je Fra Stjepan Bedeniković, O.F.M. propovijedao o svecima i kako oni nama služe kao primjer da ostvarimo svoj najvažniji zadatak na zemlji, da postanemo sveci. Fra Stjepan je podsjetio da se na svetkovinu Svih Svetih sjećamo svih ljudi, koji nisu proglašeni svecima, a živjeli su svete i čestite živote, te se sigurno sada nalaze u kraljevstvu nebeskom.

Feast of St. Francis and the Blessing of Animals

St. Francis of Assisi had a great love of all God's creation. There is the famous story of St. Francis preaching to birds about the love of God. Here at Sacred Heart we had the traditional blessing of animals on Saturday October 5th. A number of parishioners brought their pets to Sacred Heart parking lot for the blessing.

Svetkovina svetog Franje i blagoslov kućnih ljubimaca župljana

Sveti Franjo Asiški je imao veliku ljubav prema svim Božjim stvorenjima. Također, poznato je da je sveti Franjo komunicirao sa svim životinjama o Božjoj ljubavi. 5. listopada na parkiralištu naše župne crkve održali smo tradicionalni blagoslov svih kućnih ljubimaca naših župljana. Prisustvovao je velik broj naših župljana zajedno sa njihovim kućnim ljubimcima.

HOLY HILL

Despite the concerns with the Corona Virus and restrictions in traveling we proceeded with our plans for The Croatian Pilgrimage to Holy Hill Shrine in Wisconsin. For many years the Croatian community of Chicago and Wisconsin gathered yearly at the Shrine of Mary at Holy Hill to pray and honor Mary our intercessor. People were grateful for the opportunity to get out of the city, spend some time in prayer. They ended their day with a family style picnic on the beautiful grounds of the shrine. Returning back home they felt refreshed and renewed in faith.

HODOČAŠĆE NA HOLY HILL

Unatoč korona-virusu i ograničenjima putovanja, nastavili smo s tradicijom hrvatskog hodočašća u svetišće Holy Hill u Wisconsinu. Već godinama hrvatska zajednica Chicaga i Wisconsinu se godišnje okuplja u marijanskom svetišću Holy Hill moleći i časteći Mariju, našu zagovornicu. Ljudi su bili zahvalni za mogućnost za otići iz grada i provesti neko vrijeme u molitvi. Dan su završili obiteljskim piknikom na prekrasnom terenu svetišta. Na povratku su se svi osjećali osvježeno i obnovljeno u vjeri.

SACRED HEART PARISH SCHOOL

We like to introduce our Sacred Heart Parish School teachers and the staff, Kathy Tomaszewski (principal), Cielo Almaguer (8th grade), Richard Danielewicz (7th grade), Alison Alberts (6th grade), Isabelle Wallace (5th grade), Sandra Knight (4th grade), Alyssa Reyes (3rd grade), Nicolette Echeverria (2nd grade), Judy Wedryk (1st grade), Maricela Gomez-Palma (kindergarten), Mary Wojcik (pre-k). Patrick Hogan (PE), Raya Lopez (Adm. Assistant), Veronica Verdi (Business Manager), Marie Rokicki (After School Care), Kathie Stelmaszek (Volunteer), Sonia Salas (Food Service), Mr.

and Mrs. Ivan Beš (Custodians). Let us keep them in prayers that they will continue inspire our youth to develop their God given gifts and future Catholic leaders.

Sv. Ćiril i Metod

St. Cyril and Methodius
New York

Župno Osoblje | Parish Staff

fra Nikola Pašalić, župnik
fra Lovro Šimić, župni vikar

Sestre Franjevke:
s. Izabela Galić & s. Zdravka Širić

502 W 41st St
New York, NY 10036

(212) 563-3395

info@croatianchurchnewyork.org
www.croatianchurchnewyork.org

Na fotografiji: Izaslanstvo RH na čelu s predsjednikom g. Zoranom Milanovićem i njegovom suprugom te hrvatskim veleposlanikom u SAD-u g. Pjerom Šimunovićem.

PROSLAVA MALE GOSPE DRUGI ŽUPNI PIKNIK

U nedjelju, 12. rujna ove godine, imali smo "vanjsku" proslavu blagdana Male Gospe te drugi župni piknik na "Hrvatskoj Zemlji" u NJ. Procesija s kipom Blažene Djevice Marije kojega su nosili naši župljani, krenula je od oltara pored mjesta gdje se peku janjci, oko jezera preko mosta da bi se ponovno vratila do mjesta polaska.

Sv. misu predvodio je fra Vjeko Milićević, OFM, član Hercegovačke franjevačke provincije, koji je na posljediplomskom studiju u Rimu. Fra Vjeko je u svojoj nadahnutoj i poticajnoj homiliji naglasio potrebu ugledanja u Blaženu Djevicu Mariju koja je bila službenica nad službenicima i koja nas svojim načinom života potiče da još bolje i odanije služimo Bogu i našim bližnjima svaki dan, ne samo kada nam je lako već i onda kada nam je teško i kada nas životni problemi i poteškoće pritisnu. Blažena Djevicu Marija nam je uzor i poticaj služenja i predanja pa i onda kada je najteže, rekao je fra Vjeko.

Nakon sv. mise uslijedio je piknik i druženje te razgledanje izgradnje nove kuće koja ide svome kraju. Zahvaljujemo i ovim putem u ime Odbora Hrvatske Zemlje – Klub Kardinal Stepinac, svima Vama koji ste pomogli oko organizacije drugoga piknika.

PREDsjedNIK ZORAN MILANOVIĆ POSJETIO NAŠU ZAJEDNICU

U nedjelju 19. rujna 2021. našu Župnu Zajednicu posjetio je predsjednik Republike Hrvatske gospodin Zoran Milanović u pratnji svoje supruge te ministra vanjskih i europskih poslova gospodina Gordana Grlića Radmana i njegove obitelji. Uz predsjednika i ministra posjetu su nazočili i veleposlanici RH pri Ujedinjenim Narodima i Washingtonu kao i generalni Konzul RH u New Yorku gospodin Nikica Kopčević sa suradnicima.

Predsjednik je stigao u župnik ured oko 10:20 gdje se zadržao u razgovoru sa župnim osobljem i drugim gostima do samog početka sv. mise u 11 sati. Nakon sv. mise predsjednik je s pratnjom došao u Hrvatski Centar gdje ga je u ime zajednice pozdravio i predstavio župnik fra Nikola Pašalić. Okupljenoj zajednici prvo se obratio ministar Grlić, a nakon nje ga sam predsjednik.

U prigodnom obraćanju predsjednik Milanović predstavnicima hrvatske zajednice govorio je o svojem viđenju Hrvatske kazavši da država nije samo platforma za isticanje nekakvog pre-tjeranog ponosa. „Državu volimo, ona je naša, za nju su pali i život dali oni najbolji. Mali broj ljudi se borio za Hrvatsku, koja je danas članica Europske unije, koja nije slobodna od svojih

problema, nedoumica, strahova, pokušaja da pronađe pravi put. I mi smo danas u toj Europskoj uniji i to je za nas dobro, ali moramo kao mala nacija iz toga izvući maksimum za sebe, biti sebični i boriti se za svoje interese“, poručio je predsjednik Milanović.

Svoje obraćanje hrvatskoj zajednici u New Yorku predsjednik Milanović završio je riječima: „Hvala vam na srčanom dočeku. Želim vam da budete zdravi. Živjela naša domovina koja je i vaša domovina! Ja vam neću reći da su vam vrata uvijek otvorena jer to je vaša kuća kao što je i moja kuća.“

NOVA ŠKOLSKA I VJERONAUČNA GODINA

Nova školska godina 2021-2022 počela je u petak 10. rujna za kolo grupu Kardinal Stepinac a za hrvatsku školu 17. rujna 2021. U nedjelju 19. rujna započeli smo s vjeronaučnim programom i upisom djece za pripremu za primanje svetih sakramenata: prve sv. pričesti i sv. potvrde. U nedjelju 19. rujna slavili smo svetu misu i zazvali Duha Svetoga da bi sav rad, učenje i zajedništvo bili s blagoslovom. U sljedećih nekoliko tjedana u školu se upisalo preko 70 djece, a u kolo grupu 35 mladih. Za sve njih se brine oko 15 učitelja i roditelja koji su i sami bili učenici hrvatske škole pod vodstvom fra Lovre Šimića koji je ravnatelj škole i koji podučava 7. i 8. razred hrvatski jezik i književnost.

ŽUPNI BANKET

U nedjelju 24. listopada nakon pučke sv. mise u 11 sati održan je godišnji župni banket te susret župljana u velikoj dvorani. Nakon sv. mise spustili smo se u veliku dvoranu gdje smo se našli kao jedna velika obitelj. Prije početka ručka župnik fra Nikola je u kratkim crtama iznio što se sve događa u župi, financijsko stanje župe te planove za budućnost. Župnik se napose osvrnuo na proteklo razdoblje pandemije, u kojem živimo još i danas, naglašavajući kako nam valja misliti i moliti jedne za druge, te pomagati one koji su bolesni i koji su potrebni naše pomoći.

Fra Nikola se zahvalio svim župljanima na pomoći te na svemu što čine za našu zajednicu u ovom velegradu. Naša hrvatska škola koju vodi fra Lovro ovo godinu ima upisanih preko 70 djece, a kolo grupa preko 30 mladih. Duhovno molitveno društvo sv. krunice, duša našeg karitativnog života, broji preko 80 članica. To Društvo je u ime svih nas do

ovogodišnjega banketa, od početka kalendarske godine, podijelili preko \$20,000 onima koji su u potrebi.

Na banketu su uz članove župih vijeća sudjelovali i veleposlanik RH u Washingtonu gospodin Pjer Simunović, generalni konzul RH u New Yorku gospodin Nikica Kopačević te konzulica Lidija Babić.

DOBROTVORNA VEČERA ZA IZGRADNJU CRKVE DRINSKIH MUČENICA

U subotu, 6. studenoga 2021. održana je dobrotvorna večera u našoj Velikoj dvorani, za izgradnju spomen crkve Drinskim mučenicama. Duša i pokretač ove akcije u našoj zajednici je gospođa Jelena Perić, naravno uz suradnju sa župnim uredom naše župe te, pokretačem projekta mjesnim župnikom u Domovini don Josipom Tadićem.

Gospođa Jelena Perić, je nadahnuta

primjerom ovih blaženih časnih sestara, krenula prije skoro godinu dana u akciju pomoći prikupljanju sredstava za izgradnju ove crkve i svetišta. Nije ni slutila da će od malog projekta koja je započela zajedno sa fra Nikolom Pašalićem, ovaj projekt izrasti u jednu tako dobro popraćenu akciju.

Na banketu i večeri skupilo se oko 150 ljudi koji su svojim dobrovoljnim priložima i kupnjom karata omogućili da večer i dobrotvorna akcija budu jako dobro organizirani i uspješni. Do održavanja ove dobrotvorne večere Jelena je uspjela prikupiti više od \$90,000.00 dolara. Ovim putem se u ime Župnoga ureda naše župe i gospođe Jelene Perić želimo zahvaliti svim darovateljima i dobročiniteljima bez kojih ovaj tako vrijedni i plodni poduhvat ne bi bio moguć. Neka po zagovoru Drinskih mučenica sve Vas koji ste darovali vaše novce za izgradnju njihove crkve, dobri i svemogućí Bog blagoslovi, prati, čuva i štiti.

Srce Isusovo Sacred Heart Milwaukee

Župno Osoblje | Parish Staff

fra Ivan Strmečki, župnik

917 N 49th St
Milwaukee, WI 53208

(414) 774-9418

sh.croatian@yahoo.com

www.sacredheartmilwaukee.org

PARISH EFFORT TO SAVE LIVES THROUGH SPIRITUAL ADOPTION MAKES HEADLINES

In October, which is "Respect Life Month," Sacred Heart Parish sponsored an effort to spiritually adopt unborn children in danger of abortion. The late Bishop Fulton Sheen believed that praying daily for nine months for an unborn child could be essential to saving the life of that child in danger of abortion. His idea was to send from God extra spiritual help for the baby, the mother and any others involved so that the baby may live.

Under the leadership of the parish's Respect Life committee, this spiritual adoption idea of Bishop Sheen's was publicized and numerous parishioners decided to spiritually adopt a child by praying the following prayer: "Heavenly Father, I hereby spiritually adopt whichever newly conceived child you entrust to my prayers. Amen." And then daily for nine months, a prayer written by Bishop Sheen is prayed: "Jesus, Mary and Joseph, I love you very much! I beg you to spare the life of the unborn baby that I have spiritually adopted who is in danger of abortion. Amen."

To keep track of how your adopted baby is doing, a new poster every month in the church's entrance area describes in a user friendly way the scientific facts of prenatal development.

This parish adoption program got the attention of The Catholic Herald, the newspaper of the Milwaukee Archdiocese, which published a page-long article about it. Hopefully, that ar-

ticle and this article will inspire other parishes and individuals to save a life through spiritual adoption.

ŽUPNI AKCIJA ZAVRŠILA JE NA NASLOVNICI NOVINA NADBISKU- PIJE MILWAUKEE

U listopadu, koji je "Mjesec poštovanja života", župa Srca Isusova sponzorirala je program za duhovno posvojenje nerođene djece u opasnosti od pobačaja. Pokojni biskup Fulton Sheen vjerovao je da bi svakodnevna molitva za nerođeno dijete tijekom devet mjeseci mogla biti ključna za spašavanje života tog djeteta u opasnosti od pobačaja. Njegova ideja je bila da kad Bog odgovori molitve i On pošalje dodatnu duhovnu pomoć za bebu, majku i sve ostale uključene, onda tako bi beba mogla živjeti.

Pod vodstvom župnog odbora "Respect Life" objavljena je ova ideja biskupa Sheena o duhovnom posvojenju. Brojni župljani odlučili su duhovno posvojiti dijete moleći sljedeću molitvu: "Oče nebeski, ja sada duhovno prihvaćam novozačeljeno djetete koje si povjerio mojim molitvama. Amen." I sljedećih devet mjeseci, mole svaki dan: "Isuse, Marijo i Josipe, jako vas ljubim! Molim vas da sačuvate nerođeno dijete koje sam prihvatio/prihvatila i duhovno posvojio/posvojila i molite da ovo dijete ne doživi pobačaj. Amen."

Da biste pratili kako je vaša posvojena beba, novi plakat svaki mjesec u ulaznom dijelu crkve opisuje na razumljiv način znanstvene činjenice prenatalnog razvoja.

Ovaj župni program posvajanja privukao je pozornost "The Catholic Herald", novina Nadbiskupije Milwaukee. Catholic Herald je objavio članak o programu i članak je ispunio cijelu stranicu. Nadamo se da će taj članak i ovaj članak potaknuti druge župe i pojedince da spase život kroz duhovno posvojenje.

POVRATAK REDOVITIH OBJEDA U ZATVORENOME I FISH FRY

Tijekom krize koronavirusa, župa Srca Isusova nastavila je koristiti naše talente za kuhanje dobre hrvatske hrane. No, naši događaji prikupljanja sredstava za hranu odvijali su se uglavnom putem "online" naručivanja i preuzimanja na ulici, to jest, "curbside pickup". Nažalost, u našoj velikoj župnoj dvorani sve donedavno nije bilo zajedničkog objedovanja.

Nakon 19-mjesečne stanke mjesečna riblja večera (Friday Fish Fry) vratila se u kuhinju i župnu dvoranu u petak, 22. listopada 2021. Iako su se druga događanja (župni festival, prodaja palačinki i piletine itd.) nastavila tijekom cijele 2020. po modelu curbside pickup, naš "Fish Fry" je bio potpuno obustavljen sve dok Nadbiskup nije dopustio objedovanje u zatvorenom.

Drugi nedavno obnovljeni događaj u zatvorenom prostoru bio je naš jesenski Bazar festival i naša društvena nedjeljna okupljanja (Social Sunday) koja se do listopada održavala na otvorenom u našem paviljonu.

Sv. Josip St. Joseph St. Louis

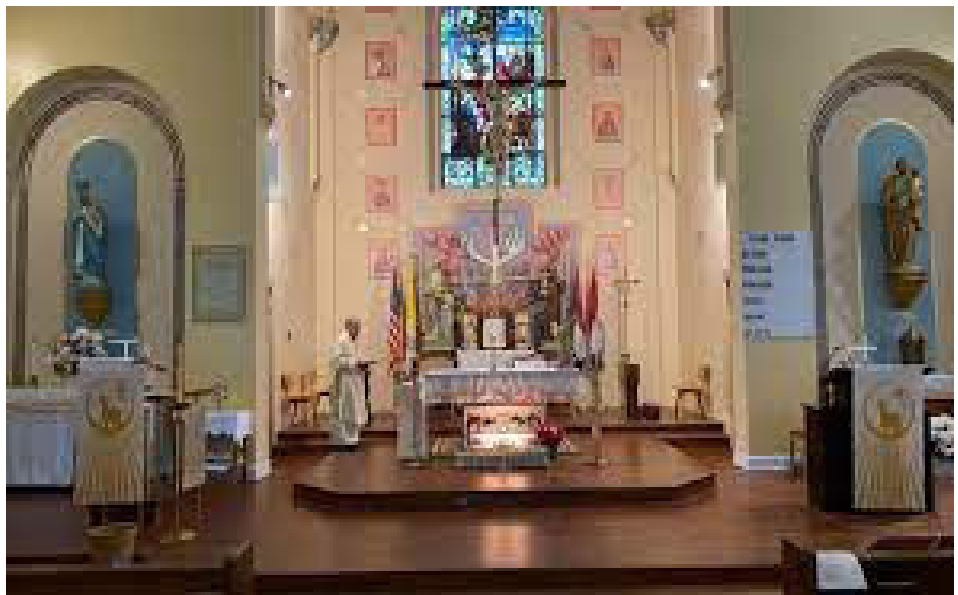
Župno Osoblje | Parish Staff

fra Stjepan Pandžić, župnik

2112 S 12th St
St. Louis, MO 63104

(314) 771-0958

www.stjosephcroatiancatholicchurch.com

Proslava Hrvatskog dana 29. kolovoza 2021

Hvala svima koji su nam pomogli na svim pripremama za proslavu Hrvatskog dana, hvala svima koji su, dobrovoljno i uspješno, radili na sam dan proslave Hrvatskoga dana, hvala svima koji su darovali određenu hranu za proslavu Hrvatskog dana, hvala svima koji su nam došli u većem broju na Sv. Misu za proslavu Hrvatskog dana. Iskrena hvala našem crkvenom zboru, našoj Hrvatskoj Jr. Tamburici i posebnoj tamburaškom orkestru „Stara Baba“ koji su lijepo svirali i pjevali u crkvi za vrijeme sv. Mise i koji su nas lijepo zabavljali nakon Sv. Mise u staroj i novoj dvorani. Hvala svima na pomoći i suradnji. Sve je bilo uspješno. Imali smo lijepo druženje, ugodan razgovor i lijepu proslavu Hrvatskoga dana u St. Louis-u. Hvala svima!

Celebration of Croatian Day, August 29, 2021

Thank you to everyone who helped us with all the preparations for the Croatian Day celebration. Thank you to everyone who, voluntarily and successfully, worked on the day of the Croatian Day festivities. Thank you to everyone who donated certain food to celebrate Croatian Day. Thank you to everyone who attended in large numbers at the Holy Mass to celebrate Croatian day. A sincere thanks to our church choir, led by Dan Lusicic, our Croatian Jr. Tamburitza players and a special thanks to our tamburitza orchestra, „Stara Baba“. They played and sang beautifully in the church during the Holy Mass and who entertained us

nicely after the Holy Mass in the old and new hall. Thank you all for your help and cooperation.

Zahvala

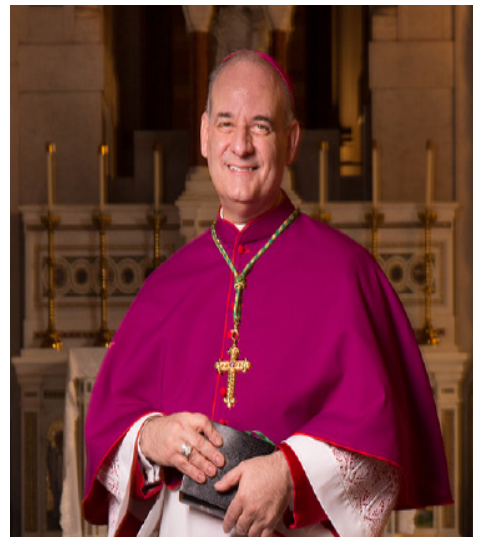
U ime naše župske zajednice iskreno i srdačno, zahvaljujemo pomoćnom biskupu Mark Rivituosou da nas je posjetio 10. listopada ove godine, da je s nama slavio Svetu Misu, da nas je lijepo pozdravio i s nama se družio u našoj dvorani nakon Svete Mise. Naš pomoćni biskup Mark Rivituso poslao je svoje zahvalno pismo u kojemu se on iskreno, zahvaljuje našoj župskoj zajednici na lijepom dočeku i želi našoj župskoj zajednici dobar uspjeh u budućnosti.

Thanksgiving

On behalf of our parish community we, sincerely and cordially, thank Auxiliary Bishop Mark Rivituosou for visiting us on October 10th, 2021, for celebrating Holy Mass with us, for greeting us nicely, and for hanging out with us in our hall after Holy Mass. Our Auxiliary Bishop Mark Rivituso sent his letter of thanks in which he, sincerely, thanks our parish community for the warm welcome and wishes our parish community good success in the future. God bless him!

Proslava 60-te obljetnice kršćanskog braka, kršćanske obitelji:

Našim župljanima Mirku i Ružici Kvesić u ime naše župske zajednice izručujemo naše iskrene čestitke povodom njihove proslave 60-te obljetnice zajedničkog života i rada i želimo im sve najbolje u njihovom budućem životu i radu. Neka im Bog bude i dalje na pomoći! Dugo nam poživjeli!

Celebration of the 60th anniversary of Christian marriage

On behalf of our parish community, we extend our sincere congratulations to our parishioners Mirko and Ružica Kvesić on the occasion of their celebration of the 60th anniversary of living and working together and we wish them all the best in their future life and work. May God continue to help them and bless them in their future life!

Bl. A. Stepinac

Bl. A. Stepinac

Chicago

Župno Osoblje | Parish Staff

fra Dražan Boras, župnik
Ivan M. Mikan, trajni đakon

6346 N Ridge Ave
Chicago, IL 60660

(773) 262-0535
www.blessedstepinac.com

Život u hrvatskoj Misiji Bl. Alojzija Stepinca ujesen 2021.

Piše: Iva Lugarić

Iza nas su predivna tri susreta za našu župnu zajednicu u koju se polako vraća životni ritam za kakav smo nekada znali.

BANKET HRVATSKOG KULTURNOG CENTRA I GODIŠNJA PROSLAVA

Prošle su dvije godine od posljednje proslave godišnjice Hrvatskog kulturnog centra u Chicagu. Dvije godine u kojima se mnogo toga promijenilo. Promijenio se izgled centra koji je sada zasjao u novom ruhu i mnoge oduševio. Sretni i puni onog istog životnog optimizma koji nas Hrvate uvijek spaja, goste su pozdravili predsjednik centra, gospodin Nikola Soldo, generalna konzulica RH Sanja Laković, te fra Jozo Grbeš i župnik Blaženog Alojzija Stepinca, fra Dražan Boras.

Fra Jozo Grbeš kazao je kako u vremenima zbunjenosti treba biti jasan; u vremenima podjela, treba biti jedinstven; a upravo je centar mjesto gdje se Hrvati okupljaju dugi niz godina i kao takvo, treba ostati mjesto zajedništva. Ono je postalo dom mnogima, a svako naše djelovanje neka bude s ciljem spajanja i okupljanja, nikada razdvajanja.

Fra Dražan Boras, uz blagoslov hrane i molitvu koju je predvodio, također je izrazio zahvalnost onima

koji su još davnih dana sa osnovali Hrvatski kulturni centar, te podsjetio koliko je truda i odricanja potrebno za stvoriti, graditi i održavati ovakvu jednu zajednicu. Naglasio je kako je na novoj generaciji velika zadaća - očuvati zajedništvo i centar. Ono što je istaknuto i istina oko koje se svi slažu - da bi opstali kao zajednica u ovim novim vremenima u kojima se polako gubi poteba čovjeka za čovjekom, koja brišu sve poznate granice; vremena u kojima mnogi gube svoj identitet - očuvati ovaj naš hrvatski, daleko od domovine nije uvijek lako, ali je ujedno i naša sveta zadaća. Potrebno je vremena, odricanja i ljubavi velikoga broja članova zajednice. Mnogi se bezrezervno daju radi samo jednog cilja - zajedništva, ponosa i nade da će ova predivna priča još dugo potrajati.

ŽUPNI BANKET

U zajedništvu sa mnogima, župa je okupila svoje vjernike, a župnik fra Dražan Boras uputio je par riječi povodom godišnjeg crkvenoga prijema koji je održan u Hrvatskom kulturnom centru u Chicagu u kojima je naglasio koliko je lijepo vidjeti ponovno sva poznata lica i koliko je potrebno ponovno se sastajati kao nekada.

Kako je rekao, "Tada smo te susrete možda uzimali zdravo za gotovo, no ovo neizvjesno vrijeme ipak je mnogima osvijestilo potrebu Božje blizine, ali isto tako i blizine drugih."

Fra Dražan je naglasio kako želi da večer prođe u znaku zahvale za život zajednice, za dar vjere koju vjernici ovdje žive, a koji se i dalje zalažu za nasatavk života ove zajednice. Naglasio je kako je naročito bio dirnut i zahvalan na brizi i pažnji svojih vjenika kroz dane neizvjesnosti koji su, nadamo se iza nas.

"Mnogi vjernici koji su aktivno uključeni u život župe, upravo su oni koji pomažu da ta zajednica živi i djeluje. Ne treba zaboraviti da je život župne zajednice, te raznih organizacija koje djeluju unutar hrvatske zajednice, duboko isprepelten i nemoguće je zamisliti izolirano postojanje jednih od drugih."

Treba imati na umu samu Stepinčevu životnu misao "U tebe se Gospodine uzdam", I neka nam ne bude osoba blaženog Alojzija Stepinca ne samo na ponos, nego i kao uzor i orijentir u kojem se smjeru krenuti, u vrijeme sveopće dezorijentiranosti."

Večer je nastavljena u veselom druženju okupljenih, a na radost naročito najmlađih čiji se veseli smijeh i cika dječijih glasova ponovno orila dvoranom hrvatskog centra.

Naposlijetku, može li se ovaj tekst privesti kraju lijepše od samog pozdrava fra Dražana Borasa - "Hvala dragom Bogu, izvoru svakog blagoslova i milosti da smo večeras tu."

Prvi dio sjećanja na Vukovar bio je u našim crkvama, a zatim smo se okupili na komemorativnom skupu u Hrvatskom kulturnom centru. Cijela naša zajednica bila je okupljena i predstavljena.

SJEĆANJE NA VUKOVAR

U Chicagu, hrvatski franjevci, vjerni su čuvari i svjedoci hrvatske istine i povijesti, a dan herojskog grada Vukovara obilježili su okruženi svojim župljanima.

Svečane svete mise, posvećene Vukovaru, održavale su se u svim hrvatskim župama Chicaga pa tako i u župi Blaženog Alojzija Stepinca. U Hrvatskom kulturnom centru, gdje su se okupili župljani svih triju crkava, nastavljeno je obilježavanje 30-te obljetnice pada Vukovara.

Uz pokoju pjesmu, otpjevanu himnu, najdirljiviji dio zasigurno je bilo paljenje 30 svijeća za 30 godina Vukovara. U tišini, u sabranosti, u tami, uz svjetlo svijeća, prisjetili smo se onih kojih nema; onih koji su živote darovali za jedan dugo sanjani san – slobodnu i neovisnu nam domovinu. Prisjetili smo se djece, majka i očeva, vukovarskih franjevaca, svih ranjenika i mučenika. Prisjetili smo se onih koje sjena zaborava nikada ne smije prekriti.

Fra Jozo Grbeš, kustos hrvatskih franjevaca SAD-a i Kanadi u svom obraćanju vratio nas je u dane vukovarske tragedije podsjećajući nas da i danas, "nakon 30 godina, još uvijek nema 386 nestalih osoba i to zbog jedne ideje zla". "Danas koji ne razumiju da slijediti zle ideje vodi zlu, onda ne razumiju povijest niti zla, niti dobra. Neće nikada razumijeti niti Vukovar."

Na nama koji smo ovdje ostaje svedočiti istinu i našu djecu učiti o žrtvi podnesenoj za domovinu. Žrtvu koju su neki platili onim najvrjednijim što su imali – svojim životom. Poruka u zagrebačkoj crkvi Sv. Mati slobode govori dovoljno: "Ako vam je težak stijeg čestitosti, utaknite ga u zemlju gdje počiva naše kosti, mi ćemo ga držati."

U svim trima hrvatskim župama u Chicagu prineseni su darovi na Kristov oltar: križ, troplet, kruh, voda i vino. Molimo smo za žrtve, molili smo za oprost, molili smo da se Vukovar nikada nikome ne ponovi.

Sv. Nikola Tavelić St. Nicholas Tavelic Montreal

Župno Osoblje | Parish Staff

fra Stipe Renić, ravnatelj misije

4990 Savane Place
Montreal (Qc)
H4P 1Z6

514 739-7497
croatianchurchmtl@gmail.com
www.croatianchurchmtl.ca/

OPROŠTAJ S ČASNIM SESTRAMA DOMINIKANKAMA

U nedjelju 12. rujna naša zajednica je proživjela vrlo emotivan trenutak. To je bio dan kada smo se na svečani način pozdravili sa s. Ivanom Škrinjar i s. Mirkom Vareškić - sestrama dominikankama koje su od 1982. godine predano i marljivo radile za dobro naše hrvatske katoličke zajednice u Montrealu. Došlo je vrijeme da se sestre vrate u Hrvatsku. Rastanak s onima koje volimo i cijenimo je uvijek tužan i težak. Ipak, Bogu zahvaljujemo što smo kroz 39 godina mogli biti zajedno. Njihovim povratkom u Domovinu završava i razdoblje od 41 godine pastoralnog rada sestara dominikanki u Montrealu, te 68 godina njihovog djelovanja u Kanadi.

Časne sestre su našim svećenicima u Montrealu bile prve suradnice u liturgijskome i pastoralnome radu. Sestre su poučavale vjeronauk; vodile crkveni pjevački zbor te predvodile dječje pjevanje u hrvatskoj školi; aktivno bile uključene oko mnogih priredbi, proslava i svečanosti; vodile brigu o ministrantima, čitačima te o administraciji u župnom uredu. Sestre su se brinule da nam crkva bude uredna i lijepo okićena. Također, zaslugom sestara prostor ispred crkve je uvijek bio uredan i ispunjen lijepim cvijećem.

Sestre su nam ostavile svjedočanstvo ljubavi prema Bogu, svome dominikanskom redu i našem hrvatskom narodu. Hvala im na tome.

Hvala župljanima, prijateljima i dobročiniteljima koji su s. Ivani i s. Mirki zaželjeli sretan povratak u Domovinu. Hvala fra Jozi Grubišiću, našem dugogodišnjem župniku, našem dugogodišnjem župniku, što je predslavio sv. misu zahvalnicu. Hvala vlč. Pierangelu Paternieru, vikaru za kulturne zajednice u montrealskoj nadbiskupiji, što nam se pridružio na banketu i sestrama uputio lijepu riječ zahvale u ime montrealске nadbiskupije. Hvala i g. Vici Skračiću, veleposlaniku Republike Hrvatske u Kanadi, što je izrekao riječi priznanja za dugogodišnji rad sestara za dobro hrvatskog naroda u Kanadi. S. Ivana i s. Mirka su pošle u Hrvatsku u srijedu 15. rujna. Neka ih Gospodin obilno blagoslovi na novim područjima njihovog redovničkog života i rada.

FAREWELL TO DOMINICAN SISTERS

On Sunday, September 12, our community experienced a very emotional moment. It was a day when we said 'Farewell!' to Sr. Ivana Škrinjar and Sr. Mirko Vareškić - Dominican sisters who have worked diligently and tirelessly for the good of our Croatian Catholic community in Montreal since 1982. The time has come for the sisters to return to Croatia. Saying goodbye to those we love and appreciate is always sad and difficult. Still, we thank God that we were able to be together for 39 years. Their return to the Homeland ends the period of 41 years of pastoral work of the Dominican Sisters in Montreal, and 68 years of their activity in Canada, as well. The Dominican sisters were

the first collaborators in liturgical and pastoral work our priests in Montreal. The sisters taught religious education; led the church choir and children's singing in the Croatian school; were actively involved in many events, celebrations and festivities; they took care of the altar servers, lectors, and the administration of the parish office. The sisters made sure that our church was clean and beautifully decorated. Also, thanks to the sisters the space in front of the church was always neat and well kept. The sisters left us a testimony of their love for God, their Dominican order and our Croatian people. We are thankful for that. Thank you to the parishioners, friends and benefactors who wished Sr. Ivana and Sr. Mirka a happy return to the Homeland.

Thank you to Fr. Jozo Grubišić, our longtime pastor, for presiding the Thanksgiving Mass. Thank you to Fr. Pierangelo Paternieri, Vicar for Cultural Communities in the Archdiocese of Montreal, who joined us at the banquet and offered words of thanks to the sisters on behalf of the Archdiocese of Montreal. Thank you goes also to His Excellency Mr. Vice Skračić, the Ambassador of the Republic of Croatia to Canada, for his words of recognition for the long-term work of the sisters for the good of the Croatian people in Canada. Sr. Ivana and Sr. Mirka left for Croatia on Wednesday, September 15. May the Lord bless them abundantly in the new season of their religious life and work.

SJEĆANJE NA IN MEMORY OF

- Josip Štarman
- Ana Mareković r. Ogulinac

Pokoj vječni daruj im, Gospodine!

KRŠTENI - BAPTIZED

- Livia Noella Crasci
- Adriana Moškun
- Michael Moškun
- Luka Eduardo Sonički

Bog ih blagoslovio i čuva!

VJENČANI - MARRIED

Timothy Listeš-Spensieri
& Adriana Bljajić

Čestitamo! Sretno!

ZAPOČELI SMO HRVATSKU ŠKOLU
Hrvatska škola 'Kraljica Mira' je u subotu 18. rujna započela sa svojim radom u novoj sezoni. Novu školsku godinu smo započeli molitvom i blagoslovom u crkvi a potom su se djeca upoznala sa svojim učiteljima. Od ožujka 2020. godine nismo mogli imati aktivnosti naše škole 'uživo' sve do sada. Nastavljamo s hrvatskim jezikom i vjeronaukom. Za sada nećemo imati kolo ni tamburicu. Nadamo se da će sve ići napred u najboljem redu.

CROATIAN SCHOOL STARTED

The 'Queen of Peace' Croatian school started its work in the new season on Saturday, September 18. The new school year was started in the church with prayer and blessing. Afterwards the children met their teachers in different classrooms. As of March 2020, we have not been able to have our school's activities 'in person' until now. We continue with the Croatian language and religious education. For now, we will not have kolo or tamburica practice. We hope that everything will go forward in the best possible way.

PRVA PRIČEST I KRIZMA

Čestitamo djeci i mladima koji su u subotu 6. studenoga proslavili prvu sv. pričest (13 - Nina Božica Baljak, Alexis Francisco, Julianna French, Gabriel Galović, Matej Oliver Golek, Ana Listeš, Mia Listeš, Nikolas Moškun, Elias Philippatos, Nicolas Rogić, Sabrina Saucier, Julia Vrljićak, Nikola Žalac) i krizmu (16 - Ela Stošija Baljak, Natalie Andrea Brajak, Olivija Duvnjak, Kristian Galović, Luka Golek, Minela Jonjić, Josip Jović, Lucija Lerga, Luka Paleka-Beaudry, Andreas Philippatos, Samuel Saucier, Mia

Ana Trgovčević, Lara Vidović, Luka Vidović, Victoria Vrljićak, Franjo Žalac). Djeca koja su se za to pripremala po prvi put su primila Isusa pod euharistijskim prilikama (u sv. hostiji) te na taj način postali aktivni sudionici žrtve Kristove - sv. mise. Sakrament sv. potvrde ili krizme zajedno s krštenjem i euharistijom čini cjelinu sakramenata kršćanske inicijacije tj. uvođenja u vjeru. Sakrament potvrde (krizme) krštenici su obdareni na poseban način jakošću Duha Svetoga koji ih čvrsto veže uz Crkvu da bi kao Kristovi svjedoci riječima branili i promovirali, a životom svjedočili svoju vjeru.

FIRST HOLY COMMUNION AND CONFIRMATION CELEBRATIONS

Congratulations to the thirteen children who on Saturday, November 6, received Jesus in the Sacrament of the Eucharist for the first time (Nina Božica Baljak, Alexis Francisco, Julianna French, Gabriel Galović, Matej Oliver Golek, Ana Listeš, Mia Listeš, Nikolas Moškun, Elias Philippatos, Nicolas Rogić, Sabrina Saucier, Julia Vrljićak, and Nikola Žalac). By celebrating their First Holy Communion these children have joined the rest of our Catholic community in being an active participants of the Christ's sacrifice in the Holy Mass. Congratulations as well to the sixteen young people who on that same day received the Sacrament of Confirmation (Ela Stošija Baljak, Natalie Andrea Brajak, Olivija Duvnjak, Kristian Galović, Luka Golek, Minela Jonjić, Josip Jović, Lucija Lerga, Luka Paleka-Beaudry, Andreas Philippatos, Samuel Saucier, Mia Ana Trgovčević, Lara Vidović, Luka Vidović, Victoria Vrljićak, and Franjo Žalac). Sacrament of Confirmations,

with the Baptism and the Eucharist, completes the sacraments of Christian initiation - introduction into the faith. Through the sacrament of Confirmation, baptized person is endowed in a special way with the power of the Holy Spirit, who binds him or her firmly to the Church in order to defend and promote them as witnesses of Christ.

PROSLAVA SV. NIKOLE TAVELIĆA

U nedjelju 14. studenoga proslavili smo blagdan našeg nebeskog zaštitnika sv. Nikole Tavelića, misionara i mučenika. Tom proslavom zahvalili smo Bogu za 61 godinu od početka naše Hrvatske katoličke misije u gradu Montrealu i 42 godine naše prisutnosti na Place de la Savane. U ovoj hrvatskoj misiji je mnoštvo djece kršteno, mnoštvo onih koji su susreli Isusa u sv. euharistiji, pomirenju (sv. ispovijedi), krizmi (sv. potvrdi), sakramentu braka, mnoštvo onih koji su ispraćeni na posljednje počivalište. Na svim tim milostima mi Bogu zahvaljujemo, prošlosti se sjećamo, a za budućnost molimo.

ST. NICHOLAS TAVELIC FEAST DAY

Parishioners and friends of our mission have celebrated the feast day of its patron saint on Sunday, Nov 14. With this celebration we gave thanks to God for 61 years since the beginning of our Mission in the city of Montreal and 42 years of our presence on the Place de la Savane. In this Croatian Mission, many children were baptized, many met Jesus in the Most Holy Eucharist, Sacrament of Reconciliation (Confession), the Confirmation, the Sacrament of Marriage. For all those graces we give thanks to God, we remember the past, and we pray for the future.

Kraljica mira Queen of Peace Norval

Župno Osoblje | Parish Staff

fra Marko Puljić, župnik
fra Robert Kavelj, župni vikar

9118 Winston Churchill Blvd
Norval, ON L0P 1K0, Kanada

+1 905-456-3203
cfcnorval@gmail.com
www.norvalqueenofpeace.com

Sakramenti inicijacije, u jesen umjesto u proljeće

Sve ima svoje vrijeme, veli Knjiga Propovjednikova (3,1). Ovo naše vrijeme bilo je obilježeno čekanjem i konačno ostvarenjem onoga prema čemu smo radili. Iako na našoj župi sakramenti prve pričesti i krizme inače nalaze svoje mjesto u proljeću, zbog COVID-19 pandemije, ove godine smo morali sve pomaknuti do jeseni. Dok smo čekali datum, usmjerili smo svoj trud prema naobrazbi. Svake srijede i četvrtka održavali smo susrete za pripremu dvaju sakramenata inicijacije. U to vrijeme poučavali smo djecu o vjerskim istinama te se trudili ukorijeniti ljubav prema Bogu i Crkvi u njihovim srcima. Napokon smo odredili i datume.

Prvu pričest, kad su naši mladi po prvi put primili Isusa u otajstvu Presvetog oltarskog sakramenta, proslavili smo 10. listopada 2021. Krajem ljeta, točnije 31. kolovoza, proslavili smo i sakrament potvrde. Ove godine smo imali posebnu čast što je slavlje predvodio biskup hrvatskih korijenja, mons. Petar Rajič, koji trenutno služi kao apostolski nuncij u Litvi, Latviji i Estoniji. Govorio je krizmanicima o ljubavi koju Bog ima prema njima te o njihovoj ulozi u posvećenju našega svijeta.

Iako sakramenti zauzimaju središnje mjesto u životu kršćana, oni dakako ne iscrpljuju događaje župne zajednice. Uz redovite ispovijedi, slavlja misa, pohode bo-

lesnicima i susreta društva svete krunice ove godine smo u našoj župi pokrenuli i susrete mladih. Budući da u euharistiji čovjekov život i život same Crkve nalazi svoj izvor i vrhunac, nada je ovih susreta dublje uroniti u otajstva vjere. Cilj je da mladi, na kojima počiva budućnost naših zajednica, bolje shvate misterij Krista te probudi u njima još jaču ljubav prema Riječi koja je tijelom postala (Iv 1,14).

Uz sva događanja brzo nam je stigla i jesen. Dok pišemo ove riječi samo nas tri tjedna odvajaju od prve adventske nedjelje, ljubičaste boje i vrijeme iščekivanja. Vjerujemo da će ovo radosno vrijeme u nama probuditi duh kršćanske nade i usmjeriti naš pogled prema vječnoj nadi - cilj cjelokupnog kršćanskog nastojanja. Nekā čitatelja blagoslovi svemogući Bog i pripravi mu srce za dolazak Djeteta koje drži svijet u svojim rukama. Amen.

Sacraments of initiation in Fall instead of Spring

There is a time for everything, says the book of Ecclesiastes (3,1). Our time has been marked by waiting and the final fulfilment of what we had worked towards. Usually, the sacraments of first communion and confirmation take place in the Spring, at our parish, this year because of COVID-19 we have had to wait until Fall. While waiting, we did not sit idly, but turned our attention towards education. Every Wednesday and Thursday we held preparations for the sacraments of initiation. During that time we educated our kids about the spiritual truths and tried to instill a love for God and His Church in their hearts. Finally, we got to set the dates.

Our first communion, therefore, took place on the 10th of October, and our young members were finally able to receive Jesus in the most holy Sacrament. At the end of last summer, August 31st to be more exact, we also celebrated the rite of confirmation. This year we had the honor of being visited by a bishop of Croatian roots, the most reverend Petar Rajič, who is currently the Apostolic Nuncio in Latvia, Lithuania, and Estonia. He spoke to the confirmands about the love that God has towards all of them, and about their responsibility of sanctifying the world.

Although the sacraments take the central place in the life of Christians, they do not, by any means, exhaust the parish life. In addition to our regular celebration of the sacraments of Mass and Reconciliation, our visits to the sick, and the gathering of communities such as the society of the Holy Rosary, this year we started a youth program. Seeing as how the Eucharist is the source and summit of both the life of the Christian, and, indeed, the life of the Church, the goal of this program was to deepen the understanding of the mysteries of the faith. The goal is to teach our young adults, upon whom the future of our communities rests, how to better understand the mystery of Christ, and awaken in them an even stronger love for the Word that became flesh (Jn 1:14).

While we have been busy with all these events, a new Fall has come. While we are writing these words there only 3 weeks separate us from the first Sunday of Advent, purple robes, and a new period of expectation. We believe that this joyous time will awaken in us the spirit of Christian hope, and turn our gaze towards the eternal Love, which is the goal of all Christian life. May the reader of these words be blessed by God almighty, and may his heart be prepared for the coming of the Child who holds the world in his hands. Amen.

sv. Leopold
Bogdan Mandić
St. Leopold
London

Župno Osoblje | Parish Staff

fra Jozo Grubišić, župnik

2889 Westminster Dr,
London, ON N6N 1L7, Kanada

+1 519-681-8472

Vjeroučiteljica je Gordana Elascuk. Zahvalni smo našoj vjeroučiteljici na njezinu hvale vrijednom radu u pripremi naših krizmanika. Roditelje pozivamo da redovito dolaze na svetu misu s njihovom djecom i na sakrament svete ispovijedi.

Roditelji naših krizmanika pročitali su misna čitanja i molitvu vjernika. Naš voditelj pjevačkog zbora i orguljaš Ante Pejčinović, uzveličao je misno slavlje. Zahvalni smo mu na njegovu dugogodišnjem sviranju i predvođenju crkvenog pjevačkog zbora.

PRVA SVETA PRIČEST

U subotu, 9. rujna, desetero naših mladih župljana primilo je sakrament prve svete pričesti.

SAKRAMENT SV. POTVRDE

U subotu, 9. listopada u Hrvatskoj župi sv. Leopolda Mandića, London-St. Thomas, Ontario jedanaestero mladih članova župe primilo je sakrament svete potvrde. Sakrament krizme podijelio je londonski pomoćni biskup Joseph Dabrowski. Biskupova propovijed na engleskom obradovala je sve mlade krizmanike i nazočne.

Sakrament svete potvrde ili krizme primili su: Antonia Sušnjar, Olivia Baldwin, Zrinka Raič, Luka Palajsa, Simun Celić, Mateo Crnić, Marija Sesar, Karlo Džeba, Milena Heštera, Ivana Zovko i Lucas Biličić.

Tako su naši prvopričesnici po prvi put u njihovu životu blagovali za Kristovim stolom. Našim mladim prvopričesnicima želimo obilježiti Božjeg blagoslova na njihovom životnom putu. Prvopričesnici su: Martin Heštera, Olivia Džoić, Ella Mavretić, Julius Elrafić, Kiko Skrtić, Marko Heštera, Ajla Labelle, Hanna Czeslawski, Ann Marie Zovko i Jure Raič. Vjeroučiteljica je Ana Morrissey r. Bobanović, kojoj se zahvaljujemo na hvale vrijednom radu i pripremi naših prvopričesnika.

Dvoje naših mladih prvopričesnika prvu pričest primili su u nedjelju, 3. listopada. To su: Ana Sesar i Mile Zovko.

Na fotografiji: Prva grupa prvopričesnika u Londonu, Ontario.

NA FOTOGRAFIJI: Sveta Krizma i druga grupa prvopričesnika u Londonu, Ontario.

Gospa od Puta

Our Lady of the Highways
Sault Ste Marie

Župno Osoblje | Parish Staff
fra Veselko Kvesić, župnik

466 Second Line East
Sault Ste Marie, Ontario, P6B 4K1
+1 705-253-8191

Na fotografiji: Polaganje kamena temeljca za crkvu u Sault Ste Marie

Our Lady of the Highways Croatian Church celebrates three major anniversaries

Three Sundays in row, from October 3 to October 17, 2021 we did celebrate 60 years of Croatian Franciscans serving in The Diocese of Sault Ste. Marie, 60th Anniversary of Our Lady of the Highways Parish, and 40th Anniversary of our Church. Each Anniversary was celebrated by the Holy Mass. We couldn't have any large gathering due to Coronavirus.

It all started in the late 1960's when a Croatian priest from Chicago, Father Kruno Pandžić, serving the Sud-

bury community at that time, found "The Croatian Spiritual Mission". He remained here until February 1962 celebrating the Holy Masses at Our Lady of Mount Carmel Church. Father Berto Dragičević replaced Father Kruno and continued saying Holy Masses at the same church.

One day, Father Berto was so excited telling me of his vision where we should build a new church. He found the perfect property that was for sale. I asked him: "Where are you getting the money to buy three acres of land?" He said: "Leave that up to me". He approached his Custody in Chicago and they ho-

nored his request. So, in 1964 with the help of volunteers he bought an older farmhouse which they renovated. The house served as Rectory and doubled as a Chapel in the basement. In 1969 Father Berto was transferred to Sudbury. Two other priests replaced him before Father Dominik came here in 1971.

In 1981 Father Dominik decided, with the pastoral council and all the parishioners, to build a new church. In June 1981 His Excellency, Bishop Alexander Carter authorized the construction of the new church. The groundbreaking ceremony was held on August 23, 1981.

The church was completed in 1982. It must be noted that most of the labor was accomplished by the volunteers of the parish. On December 24, 1982 Christmas Eve Mass was a first Mass celebrated in our new church. May 29, 1983 was most important and most solemn day in our parish. This was the day when Bishop Carter blessed our new church. He did celebrate with Franciscan Custos, Father Joseph Abramović and twelve other Priests. Father Dominic stayed with us for 23 years and we express our grateful and heartfelt thanks.

In July 1994 Father Veselko Kvesić replaced Father Dominik. Under his guidance we have accomplished so many things. On October 17, 2021 I had an opportunity to express our gratitude to him. Here are some of those words:

“On behalf of our parishioners of Our Lady of The Highways Croatian Church, and our sister Parishes, Mother of God and St. Boniface Church I wish to congratulate you and your Franciscan Custody for so many years of service, not only here in Sault Ste. Marie, but through Canada and The United States. Your Franciscan brothers have been with us for 60 years and provided us with exceptional service, including Fr. Kruno Pandžić (1960-1962), Fr. Berto Drađičević (1962-1969), Fr. Sivije Grubišić (1969-1970), Fr. Serafin Vjštica (1970-1971), Fr. Dominic Corić (1971-1994) and you Father Veselko (July 7, 1994 - Present).

Out of those 60 years, you alone have served this Parish almost half of that time. You have shared with us your spiritual and cultural heritage and kept alive in the hearts of many the call to be of service to others. Speaking of the call to be of service to others, you Father Veselko are a good example of this. You have fought fearlessly to keep our Parish open when some outside forces wanted it closed.

Unfortunately, we have not been spared the general decline in members of regular church attendance. Despite of this, you have some hard-core committed faithful who will not abandon their church or their faith. You see this every Sunday, but no matter three or fifty, you bring us your teachable homilies from your heart, instead of thinking, why am I wasting my time. You took the other approach, “Whe-

re two or three gather in my name, there I am with them”.

Bishop Jean-Louis Plouffe called you “Franciscan Evangelizer” of Sault Ste. Marie and beyond, travelling more than 375 kilometers every weekend to provide priestly ministry in Goulais River and St. Joseph Island while attending to the needs of this Parish for the last 27 years.

I have to admit that some of those years were not easy for you, but “Our Mother” – “Naša Majka” took you under her wing and asked her Son to watch over you and protect you. Not only are you our spiritual leader but our caretaker, gardener, janitor, landscaper, decorator and also our best friend.

You are always mentioning Father Dominik, how he forgave the people who hurt him, but you Father Veselko are one of the best forgiver that I know. Everything you do for us and this Parish is from great dedication and love.

Because of this dedication and love we have reached together with you three very important milestones mentioned above. No words could express our thankfulness and our gratitude to you for being with us. We are proud that you are our Priest and our Friend. May God and Our Lady bless you and keep you. Thank you Father Veselko. We all love you.

At the end of the Mass, Father Veselko addressed his Parishioners with these words:

“Our Parish has been truly blest in reaching its 60th Anniversary. It was through the development and building of this Parish, by the many dedicated priests and parishioners, that we now enjoy this beautiful church. It was the futuristic and faithful vision of Fr. Berto that the little basement “Church of Faith” of twenty years in the Pastor’s Rectory, became a “Vision of Reality”. Fr. Dominik’s perseverance and patience in building this church made it the stronghold of faith it is today. When the foundation of any structure is built on “faith” and “love” it stands everlasting.

When I first came to this parish, it was a great adjustment coming previously from a very large city. Priestly life isn’t always what you expect, but rather what the Lord expects of you. The warmth and support I have received has made me feel very welcome here at Our Lady of the Highways Church. Because of this I am happy to be part of this special celebration, and with God’s help and guidance, I will continue to meet the needs of all my parishioners. I would like to take this opportunity to thank all the previous priests, especially Fr. Dominik for his dedication of twenty-three years. Their ministry of faith will never be forgotten. God bless you and keep you always.”

Thank you Father Veselko for these inspiring words and thank you for everything you have done for this parish.

Josephine Ravlich

Malo o budućnosti...

PRIREDIO: fra Slavko Anđelić

Najčešći oblik izricanja buduće radnje u hrvatskom jeziku je futur I. Futur I. vori se od nenaglašenih oblika nesvršenoga prezenta pomoćnoga glagola htjeti, koji glasi

ću, ćeš, će,
ćemo, ćete, će,

i infinitiva glagola koji se spreže.

Jednina

1. Lice – ja ću raditi
2. Lice – ti ćeš raditi
3. Lice – on će raditi

Množina

1. Lice – mi ćemo raditi
2. Lice – vi ćete raditi
3. Lice – oni će raditi

Futur se može izreci zamjenom redosljeda rijeci tako da infini-

tiv glagola dođe ispred nenaglašenog oblika glagola htjeti.

U tom slučaju, ako infinitiv glagola završava na -ti, završno -i se izostavlja. Ako infinitivni oblik završava na -ći, završno -i se ne izostavlja.

U ovome se često griješi pa pogledajmo nekoliko pogrešnih primjera:

„**Raditi** ćemo u polju.“
„**Misliti** ćemo o tome kad dođe vrijeme za to.“
„**Pjevati** ćemo himnu.“

Ispravni oblici ovih rečenica su:

„**Radit** ćemo u polju.“
„**Mislit** ćemo o tome kad dođe vrijeme za to.“
„**Pjevat** ćemo himnu.“

Važno je imati na umu da kada futur I. izražavamo tako da pomoćni glagol ide ispred infinitiva, završno -i se ne ispušta. U govoru se događa da činimo suprotno.

Pogrješno je:

„Mi ćemo sadit krumpire.“
„Marko će molit krunicu.“

Ispravno je:

„Mi ćemo saditi krumpire.“
„Marko će moliti krunicu.“

Futur I. nam je važan i njegova ispravna upotreba pokazuje koliko nam je stalo do ljepote hrvatskoga jezika. Stoga, potrudimo se i donesimo odluku da ćemo govoriti hrvatski.

Kakv si ti svećenik?

Na župni stan jedne večeri pokuca neki čovjek. Seoskom župniku predstavio se kao katolički svećenik, rekavši da je razlog njegova kucanja kvar na automobilu. Iznenadni gost zamolio je župnika za prenoćište. "Naravno", spremno će domaćin, "osjećajte se kao kod svoje kuće."

"A mogu li sutra kod Vas služiti i sv. misu?", opet će gost. "Imam uza se svećeničku iskaznicu", te gurnu ruku u džep da mu je pokaže.

Župnik će mu: "Nije potrebno, subrate, nije potrebno; vjerujem Vam na riječ. Idemo u topliju sobu. Jeste li za čašu vina?"

"Hvala, ali ja ne pijem!", spremno će gost.

"Pušite li - mogu li Vas počastiti dobrom cigaram", opet će domaćin.

"Ne, hvala, ne pušim."

"Hoćemo li odigrati jednu partiju Bele", nastavlja gostoprimivi župnik.

"Zao mi je, ali ja ni ti ne kartam!", reče gost.

Sada već pomalo sumnjičavi župnik reče na kraju: "Ako je to tako, onda Vas molim da mi ipak pokažete svoju svećeničku iskaznicu."

Hvala Bogu

Manji putnički brod uletio je u veliko nevrijeme. Među putnicima našla se i jedna časna sestra.

"Kapetane, hoćemo li potonuti?", upita ona na smrt prestrašena.

"Ne, još nije toliko opasno. Mornari ne mole, nego još uvijek psuju, a to je dobar znak."

Oluja je postajala sve žešća, a sestra sve bljeđa i zabrinutija za svoj život.

"Kapetane", opet će, "psuju li mornari još uvijek?"

"Da, i to onako kako to samo oni znaju", ljutito će kapetan.

"Hvala Bogu!", ote se prestrašenoj sestri.

Raj ili Pakao

Nakon teške prometne nesreće probudi se čovjek iz duboke kome.

"Jesam li u raju", upita izbezumljen.

"Nisi", reče mu supruga, koja je sjedila uz njegov krevet. "Ja sam još tu uza te."

Nagodba

Slavni liječnik, nakon što je olakšao svoju savjest pred svećenikom, svojim pacijentom kojega je trebao operirati, zamoli ga:

* Oče, pomozite mi i spasite me da ne odem u pakao.

- Dobro - bolesni svećenik će mu - ali zauzvrat i Vi mene spasite da danas ne odem u nebo.

Blitva

Prije za njega najmrže večere moli mali Ivica: "Blagoslovi, Bože, nas i jelo koje si nam udijelio u svojoj darežljivosti...", pa promrmlja: "I previše si darežljiv s tom blitvom!"

EDUCATION IS IMPORTANT

A Jesuit, a Dominican, and a Franciscan were walking along an old road, debating the greatness of their orders. Suddenly, an apparition of the Holy Family appeared in front of them, with Jesus in a manger and Mary and Joseph praying over him. The Franciscan fell on his face, overcome with awe at the sight of God born in such poverty. The Dominican fell to his knees, adoring the beautiful reflection of the Trinity and the Holy Family. The Jesuit walked up to Joseph, put his arm around his shoulder, and said, "So, have you thought about where to send him to school?"

JESUS DID IT AGAIN

A priest was driving and gets stopped for speeding. The state trooper smells alcohol on the priest's breath and then sees an empty wine bottle on the floor of the car. He says, "Father, have you been drinking?"

"Just water," says the priest, fingers crossed.

The trooper says, "Then why do I smell wine?"

The priest looks at the bottle and says, "Praise be to God! He's done it again!"

QUESTIONS OF FAITH

How do you make holy water?

Boil the hell out of it.

What do you call a sleepwalking nun?

A "roamin'" Catholic.

O budnosti

PIŠE: fra Antonio Musa

U posljednje dvije godine sa svih strana imali smo priliku čuti pozive na budnost. Političari, znanstvenici, mediji... svi oni su nas poticali da budemo oprezni i da bdijemo. Govorili su nam da moramo pratiti svoj život do u najsitnije detalje. Moramo znati gdje smo bili, koliko dugo smo se zadržali, što smo dotaknuli, koliko smo udaljeni bili od druge osobe i još štošta. I sve to iz jednog razloga: kako bismo zaštitili svoj život i živote drugih.

Mi kršćani uistinu ljubimo život – i to svaki život. Mi ljubimo život i onih najmanjih i najnezaštićenijih među nama koje bi u majčinim utrobama vrlo često isti ti političari, znanstvenici i mediji lagano iz bez grižnje savijesti ubili. I dok se slažemo s njima da je važno čuvati život, otkriva nam se jasna razlika između našg kršćanskog pogleda na život i ovog pogleda koji nam se gura kroz masovne medije. Dok je njihovo razumijevanje života tek ovozemaljsko, naše kršćansko gledanje smjera dublje od onoga što oči vide. Znali su to dobro prvi kršćani. Kada su ih pogani pitali zašto se okupljaju na slavlja svetih misa, euharistija, kada znaju da im je svaki put život u opasnosti i mogu umrijeti – oni su jednostavno odgovarali: Zato jer bez svete mise mi ne možemo živjeti.

Vrlo često ti pozivi na budnost, pozivi da se život sačuva i poštuje su tako nepotpuni. Oni ne štite sve i prečesto dolaze od ljudi koji ne vide dalje od granice smrti i života. Njihove riječi tako nemaju prizvuk vječnosti, nego staju ondje gdje zapravo počinje naša vjera. I dok se mi vjernici slažemo da život treba biti poštivan i čuvan i da moramo biti budni i pozorni oko ove teme, u isto vrijeme mi znamo da je život puño više od onoga što nam se nudi u masovnim medijima. Ovih dana nalazimo se u došaću. Vrijeme je to pripreve za Božić, vrijeme koje nas poziva na jednu drugačiju vrstu budnosti. Dok nam s jedne strane govore o spasenju koje ćemo mi postići svojim djelima, svojim akcijama i posti

gnućima, advent nas opominje da ne zaboravimo da je spasenje u prvom redu dar koji dolazi od Boga. Ne može čovjek sam sebe spasiti, čovjek je sebe kadar samo upropastiti – ako bez Boga živi svoje dane. Perspektiva kršćanske budnosti nije ovdje na zemlji gdje se život može sačuvati samo do određene granice – bila ona 20, 50 ili 100 godina. Perspektiva kršćanske budnosti je nebo, ona smjera na vječnost, na puninu života, na onu stvarnost odakle je Bog kao čovjek došao među nas.

Isus nam u evanđeljima govori o toj budnosti. On, koji je jednom već došao k nama u tijelu i čije se Rođenje spremamo slaviti, govori i o svome drugom dolasku. I navješćuje nam kakvi će znaci pratiti taj njegov dolazak. I on kaže: jednom kada sve te znake vidite i prepoznate – „uspravite se i uzdignite svoje glave jer približilo se vaše otkupljenje“. Taj Isusov drugi dolazak, taj konačni dan, sudnji dan, nije dakle nešto čega se trebamo bojati ako ispravno živimo, nego nešto čemu se trebamo radovati, jer će se tek tada ispuniti sva otajstva koja nam je Isus obećao.

S druge strane, valja nam primijetiti jednu drugu stvarnost. Isus kaže da se uspravimo i podignemo glave kada spoznamo da je on uistinu blizu. Kao da nam želi reći

da dotada, do toga trenutka, svoje dane moramo živjeti drugačije.

Otkriva nam se ovdje poziv na životnu poniznost. Isus nam već sada pokazuje kakvi moramo biti ako ga želimo susresti u Božiću – moramo biti poput njega, maleni i ponizni. Takvima nas on želi zateći i kada jednom dođe u svojoj slavi. I samo će takvi, oni koji su maleni i ponizni moći podići svoje glave i uspraviti svoja pleća.

Zato, eto nam poziva što činiti ovoga došaća: vježbati se u malečnosti, učiti se poniznosti; oprostiti i moliti za oprostjenje, s Bogom u ispovijedi i s ljudima u razgovoru se izmiriti, život ljubiti i čuvati – ali ne samo ovaj zemaljski, nego misliti i na onaj vječni, onaj nebeski, onaj Božji. Neka nam svijetle koje u došaću palimo rasvijetle oči srca da uzmognemo biti pozorni na Isusove riječi i budni dočekati svoga Spasitelja.

Sve što vam donosimo u ovome broju Vjesnika samo je poticaj u tome smjeru. Hvala vam što putujete zajedno s nama. Radujemo se već sada novome izdanju, a naša je molitva za vas uvijek ista: da se Bog proslavi u vašem životu onako kako on to želi.

Dođi, Gospodine Isuse!

On Vigilance

Christian vigilance is not here on earth where life can only be preserved to a certain extent - be it 20, 50 or 100 years. The perspective of Christian vigilance is heaven, it points to eternity, to the fullness of life, to that reality from which God as a man came among us. Jesus tells us in the Gospels about that vigilance. He, who once came to us in the flesh and whose Birthday we are preparing to celebrate, also speaks of his second coming. And he announces to us what signs will accompany his coming. And he says: once you see and recognize all these signs - "stand up and raise your heads, for your redemption is at hand." That second coming of Jesus, that final day, the day of judgment, is therefore not something we should fear - if we live right. This day rather is something we should rejoice in, because only then will all the mysteries that Jesus promised us be fulfilled.

In the last two years, we have been listening a lot about vigilance. Politicians, scientists, the media... they all encouraged us to be careful and vigilant. We were told that we had to follow our lives down to the smallest detail. We need to know where we've been, how long we've stayed there, what we've touched, how far we've been from the other person, and more. And all for one reason: to protect our lives and the lives of others.

Indeed, we Christians truly love life - every life. We love the lives of even the smallest and most unprotected among us, who would very often be killed in the womb by the same politicians, scientists and the media easily and without remorse. And as we agree with them that it is important to preserve life, there is huge difference between our Christian understanding of life and the view that is being pushed to us through the mainstream media. While their understanding of life is tied to earth, our Christian view goes deeper than what the eyes see. The first Christians knew this well. When the pagans asked them why they gather for the celebration of Holy Mass, the Eucharist, when they know that every time their life is

in danger and they can die - they simply answered: „Because without Holy Mass we cannot live.“ Very often these calls for vigilance, calls for life to be preserved and respected are so incomplete. They do not protect everyone and too often come from people who do not see beyond the border of death and life. Their words thus have no spirit of eternity, rather they stop to exist where our faith actually begins. And while we believers agree that life needs to be respected and guarded and that we need to be vigilant and attentive around this topic, at the same time we know that life is much more than what is offered to us in the mass media.

We are walking through the season of advent. Advent is a time of preparation for Christmas, and a time that invites us to a different kind of vigilance. While on the one hand they tell us about the salvation we will achieve through our works, our actions and our accomplishments, Advent warns us not to forget that salvation is first and foremost a gift that comes from God. Man cannot save himself, man is only capable of ruining himself - if he lives his days without God. The perspective of

On the other hand, we need to notice another reality. Jesus invites us to stand up and raise our heads only when we realize that he is truly near. As if he wants to tell us that until then, until that moment, we have to live our days differently. Jesus is pointing the humility here. He is already showing us what we must be like if we want to meet him at Christmas - we must be like him, little and humble. He wants to find us like that once he comes in his glory. And only such people, those who are little and humble, will be able to raise their heads and straighten their shoulders.

Therefore, it becomes clear to us what to do this Advent: practice the littleness, learn humility; forgive and pray for forgiveness, reconcile with God in confession and with people in conversation; love and protect life - and not only this earthly one, but also the eternal one, the heavenly one. May the candles we light in Advent light the eyes of our hearts so that we can be attentive to the words of Jesus and stay awake to meet our Savior. Come, Lord Jesus!

*Gdje si nicao, prekrasni cvijete,
koja li te zemlja hranila?
Jesi li gledao maleno dijete
dok se Domovina branila?
Ovdje se Lijepa naša gradila,
ovdje na ovome polju,
i dok se suncem Uskrsnuća sladila
vjerovala je u sudbinu bolju.
Tebe su zalijevale, prekrasni cvijete,
rijeke krvi što svjedočanstvo daju:
i mada i danas mnogi ti prijete,
oni hrabri uz tebe ostaju.
Grada si svoga ponos, zato cvjetaj njemu:
Braniteljima reci hvala.*

*Danas te želim prepoznati u svemu
gdje vijori crvena, bijela i plava.*

s. Marija Pačar, ŠSF